

IŠČE SE ZLATO

canovaccio z opombami

© Ivo Prijatelj

Brez avtorjevega predhodnega pisnega dovoljenja je prepovedano uprizarjanje, reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokpiranjem, tiskanjem, javnim interaktivnim dostopom ali shranitvijo na elektronske medije.

Oklepaji

Vse, kar je variabilno, je označeno z zavitimi oklepaji. Prilagodi času in kraju predstave. Čim bolj konkretno in udarno.

Senat

Senat je manjši oder na odru. Visok je dober meter, pogled zakriva preprosta, nemarna zavesa z obročki, napeta na vrvi med dvema drogovoma. Stranice označujem kot v geometriji v obratni smeri urnega kazalca. Stranica a gleda proti publiki, b in d sta bočni (desna in leva), c gleda stran od publike. Tudi vogali so kot v geometriji A, B, C, D. Na senat vodi dvoje stopnic. Ene sredi stranice b, druge pa sredi stranice c.

Kostumi, maske

Kostumi so verodostojni, bogati in bleščeči. Maske se natančno držijo pravih, lahko pa so reducirane. Pulcinella je nima, njegov obraz je belo prebarvan, pri Brighelli je maska reducirana na obrvi in nos, pod katerim so veliki brki. Maske gospodarjev so reducirane nekoliko manj. Tudi Colombina je nima, prav tako Lamerdina, ki ima namesto maske velika očala z močno dioptrijo. Snažilka Fanči ima ruto, ki ji skriva zgornjo polovico obraza. Tudi Kandidatka, Matka in Jurček so brez mask. Baston je pravi, tak, ki proizvede mogočen zvok.

Način igre

Bastonade, brce, nočne posode, lazzi s klobasami ali klistirko itd. spadajo v železni repertoar commedie dell'arte. Avtor, konzervativen po prepričanju in neortodoksen v praksi, sicer pa človekoljub, jih je zgolj povzel in se s tem priklonil slavni tradiciji. Tik preden bi stvar prešla v grobost, naj zato igralec oziroma predstava vsakič izigra pričakovanje gledalca in izvede preobrat v naivno lahkotnost.

Pod črto

Ko je gledališka družina obiskala kraj, se je pred nastopom pozanimala za lokalne posebnosti, pikanterije in trače, za sporne in kosmate reči. Struktura commedie omogoča, da so bile aktualne krajevne specifične potem na veliko radost publike spretno servirane v lazzih, ki kot komični intermezzi bogatijo predstavo. Okrutni čas, kako bežiš! Naša bitja in dela niso globlja od plitvega

risa v mivki, ki ga sproti brišejo tvoji valovi.

Med cvetovi humane ustvarjalnosti pa je ravno tebi, živopisni svet komedije, sojeno, da veniš najhitreje.

Ko je avtor snoval, se je po vzoru commedie dell'arte naslanjal na izbrane sočasne fakte. Sodobnika, poznavalec in poznavalka gledaliških in drugih razmer, se bosta v izdelku brez težav našla, že zdaj pa bi tisti, ki domačo sceno motri površno, lahko spregledal poanto tu in namig tam, da ne govorimo o bralcu, ki bo canovaccio bral na tujem kraju v nekem drugem času.

Zato je avtor dodal opombe. Upa pa, da te mušice pod črto ne bodo odvrnile bralčevega pogleda, ki naj med branjem ostane obrnjen tja, kamor je med pisanjem zrl avtor – v večnost.

(Iz znanih razlogov se namreč sme šele tam računati na krstno uprizoritev te najzabavnejše, najboljše napisane, predvsem pa najdrznejše vseh komedij, ki je doslej ogrela in razvedrila še prav vsako dobro dušo, ki ji je križala pot, z izjemo seve treh požrtnih kruhoborskih pokvek, nekega pijanega strahopezdljivega drekobrbca, par krmežljavih tercijalk in procesije bulaznečih flagelantov, opotekajočih se iz driskastega tremorja v slinasti stupor. Naj jih pes, ki jih je prinesel, na repu še odnese!)

Maske

ARLECCHINO, vratar
 BRIGHELLA, hišnik
 PULCINELLA, v. d. tajnice
 PANTALONE, red. prof.
 DOTTORE, red. prof.
 TARTAGLIA, izr. prof.
 LAMERDINA, docentka
 COLOMBINA, mlada raziskovalka

JURČEK
 KANDIDATKA, kasneje inštalater, kasneje svat
 MATKA, kasneje inštalater, kasneje svat
 INŠTALATERJI
 SVATA
 FANČI, snažilka

Kandidatka in Matka nastopita kasneje preoblečeni med šestorico inštalaterjev (druge štiri dobimo med tisti hip neaktivnimi igralci), kasneje se preoblečeta v svata. Skupaj torej dvanajst.

Prvo dejanje

Ko publika prihaja v dvorano, Arlecchino sedi na stolu ob robu proscenija. Zeha, otopelo motri publiko, se praska, se zvira na stolu, zija v luno. Prestavi stol, ponovi isto, večkrat. Zatemnitev.

ARLECCHINO *luni*: Polna ...

....

Na publiko. Še tega je manjkalo.

....

....

Fasali smo ... opomin.

Nek brezobrazni ... na stol prisušeni pisarniški ... abranek ...

... tej naši ustanovici grozi ...

Če to ni ...

Lunica zlata, kaj nam delaš ...

Jasno, na koncu vse pade name!

Luni. Luna predraga, pa kaj jaz morem, če si ti polna? Sem tukaj dekan? Nisem. Sem profesor? Zavrnjeno, stokrat.

Publiki. Sem mogoče jaz kriv, če ste se sem not nadrenjali še vi?

Sredi noči so me stresli izpod kovtrčka, vse moram sam.

Pokaže na senat. In medtem ko jaz garam, se mi tistile tam gor presedajo na svojih maziljenih r! Pa mislite, da sem danes že videl marendico?

....

Svoj čas pa so mi velikaši jedli z roke! Tri leta, osem mesecev in dva dni, preden so jo prikrajšal za glavo, mi je francoska kraljica podarila zlato tobačnico ...

Že davno je ni več ...

Ne spomnim se njenega imena ... *Šteje, kima.* Vpričo nje sem jaz, Arlecchino, izvedel trojni salto mortale, ne prej ne potem ga ni nihče. In na sloviti ohceti v {Šokatu} me je oštirka nagradila ... tudi njeno ime mi je že ušlo ... ampak tista račka z mlinci ...

Tukaj pa ...

Brez zajtrka ... kosila ...

Pantalone pomoli glavo skozi zaveso na senatu.

PANTALONE: Arlecchino!

ARLECCHINO: Ga ni.

PANTALONE: Kje se vlači ta delomrzna pokveka?

ARLECCHINO *vstane*: Če dovolite. Ni delomrzen in tudi vlači se ne. Šel je na malico.

PANTALONE: S kom pa govorim?

ARLECCHINO: Z mano.

PANTALONE: In ti si?

ARLECCHINO: Njegov sluga. Naročil mi je, naj vas spomnim, da mu dolgujete plačico za zadnjih trideset let, vključno z dodatkom na delovno dobo in uspešnost pri delu. Pa prehrano in prevoz in še regresek pa boleznine in božičnice. In za povrh: udeležbico pri dobičku.

PANTALONE: Na nekaj si pozabil.

ARLECCHINO: Lepo, da sami spomnite.

Mislite ...

PANTALONE: Na odpravnino, ti lump! Menda ne računaš na to, da ti bo kdo nasedel?

Pride s senata, Arlecchino naredi nekaj vzvratnih korakov, pade na rit.

ARLECCHINO: Ojoj – joj – joj – joj!

PANTALONE: Kaj se pa dereš? Nič te ni doletelo.

Pa te bo, če se ne zmigaš.

ARLECCHINO: Prosim, pogledjte me. Posušen kaktus ima več moči kot jaz. Tale uboga nogica mi komaj še služi, njena sestra je pa že preč.

Se pobere in šepa.

PANTALONE: In bi seveda hotel invalidninico?

ARLECCHINO: Ne.

PANTALONE: Kaj pa?

ARLECCHINO: Kvečjemu kaj malega za pod zob. Lačen.

PANTALONE: Dragi prijatelj ...

ARLECCHINO: Ja, gospodar?

PANTALONE: Poslušaj ...

Pantalone gre do roba proscenija in se zabulji v dvorano. Naredi »U – uh, t – t – t«, kot da vidi nekaj še posebej odvratnega.

PANTALONE: Kaj si že rekel?

ARLECCHINO: Jedel.

PANTALONE: A jedel? Kdo bo pa delal?

ARLECCHINO: Saj garam, že od jutra. Ob petih sem odklenil tistim, ki so prespali pred vrati. Do sedmih je bilo nabito, polno do zadnjega sedeža. Menda se zdaj drenjajo še v foyeru in po stopnicah.

Spet sede na stol.

PANTALONE: Vidim. Ko nam voda teče v grlo, se ti prekladaš iz kota v kot.

Arlecchino, pa ne da si un pocco zarjavel?

ARLECCHINO *poskoči*: Mogoče pa res. Bi me, prosim, hoteli malo podmazat?

PANTALONE: Podmazat?

ARLECCHINO: Mislim, s koščkom slanine. S kozarčkom rebule. Z maslenim kolačkom.

PANTALONE *publiki*: Podmazat, je rekel.

Ne morem verjet.

Na javnem kraju napeljuje h korupciji.

Spet Arlecchinu. A ti sploh veš, kako smo se izpostavili, ko smo te brez spričeval nastavili za vratarja? Naš konkurent, rokohitrc {Klemenčič¹} ... nam lahko pilepi ... karkoli!

Že brez tega imamo tu not izredne razmere.

ARLECCHINO: Hvala enako. *Pokaže na trebuh*. Jaz jih imam pa tukaj.

PANTALONE *poudarjeno svetohlinsko*: Dovolj! Dokler v naši ustanovi tiho in skromno domuje stroka, se ne bo politiziralo!

ARLECCHINO: Jaz bi samo ...

PANTALONE: Na naši šoli, Arlecchino, si po najvišjih in najstrožjih merilih prizadevamo za javno dobro. Ampak ljudje, te ničeve in nečimrne kreature, ne poznajo hvaležnosti. Nek odvratni kverulant, nesposobnež, ki smo ga zavrnilo na sprejemcu, nas je šel lažno ovadit, da ne delamo.

Žalostno in smešno.

1 Goran Klemenčič, med letoma 2010 in 2014 predsednik Komisije za preprečevanje korupcije. Leta 2013 je zaradi poročila komisije padla vlada; kasneje je sodišče postopek komisije razglasilo za nelegalen. Posledično avanziral na položaj ministra za pravosodje.

ARLECCHINO: Jaz da se ne matram?

Dvorani. Ti žaba, boš ti videl sveto govno žegnano, ko te dobim ...

PANTALONE: Ne repenči se. Raje se potruji, ker ti povem, caro mio, da si na spisku.

ARLECCHINO: Na kakšnem spisku?

PANTALONE: Na seznamu tistih, ki bodo leteli.

ARLECCHINO: Kam?

PANTALONE: Oh – na cesto.

ARLECCHINO *publiki*: A slišim prav?

Rekel je: na ohcet!

Pomane dlani. O, spet te bom videl, nepozabni {Šokat²}!

Ampak, gospodar, veste kam bi pa jaz še raje?

Na Havaje.

Če pomislim ... Prvi na spisku za Havaje ...

Nič ne bi imel proti.

Pravijo, da je na medcelinskih poletih hrana tik tak, sploh v prvem razredu. Napitki vključeni.

Na kakšnem seznamu sem, če lahko ponovite?

PANTALONE: Na tistem za sončno upravo.

ARLECCHINO: Sliši se prelepo. In kaj bom tam?

PANTALONE: Dragec, ja sončil se boš, od jutra do večera.

ARLECCHINO: Uh! Končno se bom vsaj malo spočil.

Če smem odkrito besedo, zmatran sem že samo, ko pomislim na tole zoprno avdicijo. *Gesta v dvorano.*

Ves sem že hripav. Hočete slišat?

Za zajtrk mi kruli v želodčku, medtem pa tistile v tretji vrsti rjove name kot bik: “Jest sm pa z {Logaca}! Z {Logaca}!” Jaz njemu nazaj: “Tako j domov, {Logatec}!” In ob uri, ko cel svet v miru použije kosilo, se mi derejo ... jih vidite ... tistele tri na balkonu: “S {Cjala}, s {Cjala}!” Jaz njim nazaj: “Čez mene živega ne!”

Tako se jaz razdajam.

PANTALONE: Pa rezultat?

ARLECCHINO: Milostljivi ...

PANTALONE: Zmanjkuje časa, Arlecchino.

In mojega potrpljenja.

Koliko?

ARLECCHINO: Torej, gospod gospodar ...

PANTALONE: Vprašal sem: koliko!?

ARLECCHINO: Še nobeden. Ampak dva ... ne ... šteje med publiko ... dva pa pol ... dva pa tri četrt je godnih. Zdaj zdaj bodo. Vsak moment, brez skrbi, maestro professore ... *Se zapodi proti publiko, kot bi podil golobe.* Šc, šc, šc ... Gremo! Šc ... Črta ... Šc, šc ... Spiči ... *Topota.* *Obstane.* Noče. Trmasto je.

PANTALONE: O, duca dell'inferno, kaj sem zakrivil, da si me kaznoval s tem bebcem!

Ne sme se: šc, šc, spiči. Saj nismo na placu.

To je vendar illustrissima accademia della commedia dell'arte!

Kakšno zarobljeno gobezdanje, le kje si to pobral?!

Uporabi metodo³ – pa bodo spičili.

ARLECCHINO: Če pa sedijo kot sove na veji.

Kot ... da so plačani.

Kaj morem.

Poglejte jih. *Pokaže na publiko.* Aha, eden ... eden pa že ...

Premislil si je. Ti zgagica bleferska! *Žuga gledalcu.*

PANTALONE: Metoda, Arlecchino, rekel sem: metoda!

ARLECCHINO: Kakšna metoda?

PANTALONE: Menda nisi pozabil metode?

ARLECCHINO: Priznam, da ...

Ko sem lačen, pozabim.

PANTALONE: Brighella!

BRIGHELLA *v skoku na odru:* Tuki, profesor gazda!

PANTALONE: Razloži mu!

3 Gl. npr. Lee Strasberg, *A Dream of Passion: The Development of the Method* (Boston, Little, Brown and Company, 1987). Domača gledališka srenja je imela priložnost, da se preko Janeza Vajevca iz prve roke seznanila z metodo, ki je v temelju preobrazila gledališko in filmsko igro dvajsetega stoletja. Odločila se je, da raje ne.

BRIGHELLA: Ni kej. Tok jm more bit douhcajt, d misljo, d bojo krepnl. Take bulane jm turiš, d se jokajo. Tok se jh šopa s ta pucen pičo, d bruhnejo. Če še ni zadost ... mument, profesor gazda ... *Skoči po velikansko klistirko*. Če nubena reč ne prime, fašejo pa klister. Kle bojo pa tud najbl zakrknen zatrukeral. In se puberejo.

Dvurana fletn prazna.

Prublem rešn.

PANTALONE: In?

BRIGHELLA: Tist, kr ustane na sit – če sploh kej – tist je pa: čist zlato. Pol pridete vi, profesor gazda pa profesor Dutore pa naša Lamerdinca ...

PANTALONE: Docentka Lamerdina ...

BRIGHELLA: Prosm za zamero. Torej ... nastopte u svojstvu kumisije in ta kumisjon pol zbere, kér srečnež ...
Razširi roke, kot bi kazal pot v raj.
... gre not. Ker bo umetnik. Tak s ta velkim K. Use druh pa ...
Roka od komolca navzgor.

ARLECCHINO: Kaj vidim?

Gledalki v prvi vrsti. Gospa!

Gospa, vi, ja! Tukajle ... *kaže na rever* ... vaš rever ... vam pa krasi kapljica zemfa. In košček hamburgerja čiča na njej. Kako čedno!

Bi mi hoteli prepustiti ta ostanek vašega velecenjenega obroka?

Žuga. Vi, porednica ... Na poti sem ste si privoščila stoječo orgijico v McDonaldsu. Brez skrbi, ne obsojam. Neenakost je bila, je in bo. Kaj pravite?

Lahko se zmeniva, gospa ... *tiše* ... veste, jaz imam tukaj zveze, spustil bi vas čez vrsto.

PANTALONE: Arlecchino!

ARLECCHINO *še vedno ponuja roko*: Sva za posel?

PANTALONE *sladko*: Spoštovani signor Arlecchino!

ARLECCHINO: Takoj ... *Gledalki*. Lani je neka gospodična Fanči prinesla v žepu nagce s kečapom. Po moji zaslugi je naredila bliskovito ...

PANTALONE *kaže na Arlecchina*: Ta beštija je brez sramu!

ARLECCHINO: Samo trenutek še ... *Gledalki*. Gospa, spleča se.

Fanči je zdaj na konju. Oziroma na metlici, če sem natančen, ampak že drugo leto – ko gre Slavka, tista za šankom, na porodniško – no, za takrat ima pa ta vrla gospodična skoraj že obljubljenno ...

PANTALONE: Mera je polna ...

ARLECCHINO: Gospa, življenjska priložnost ...

PANTALONE *Arlecchinu*: Marš, odpuščen si!!

ARLECCHINO: Kaj?

PANTALONE: Brighella, kako bi mu povedala {Bratuškova}?

BRIGHELLA: {Naša Alenka⁴} bi mu rekla: {Vi nid tajm. Vi šel solv aur problems baj aurselvs. Ju – ar fajr!}

PANTALONE: In kaj bi rekel {Pahor⁵}?

BRIGHELLA: {Borut} pa, jasno: Off the record – fuck off!

ARLECCHINO *krik, pade na kolena*: O – o!

Pičlih sto enainedemdeset let, enajst mesecev ...

šteje na prste ... dva tedna, tri dni, pet ur ...

šteje na prste ... osemnajst minut in šest sekund pred penzijo.

Šest sekundic!

Usmilite se me!

PANTALONE: Brighella, izvrši komando!

ARLECCHINO: Usmiljenje!

PANTALONE: Brighella!!

BRIGHELLA: Ni d ni, profesor gazda!

Brighella dvigne Arlecchina in ga nastavi v primeren položaj za brco v rit. Arlecchino nagnjen globoko naprej. Brighella vzame zalet, nameri, se vrne, popravi položaj riti, Arlecchino

4 Alenka Bratušek, predsednica vlade 2013–2014. Z razlastitvijo imetnikov podrejenih bančnih obveznic ji je uspel največji rop v novejši slovenski zgodovini. Več kot zavzeto sodelovala v "bandi štirih", ki je v času pandemije (2021–2022) izvedla brezobziren, smrtonosen atentat na sodržavljane.

5 Borut Pahor, četrti predsednik države. Kljub levi provenienci je bil za svoje občasne pomirjujoče poizkuse z leve deležen gnojnice in pljunkov, ki so deževali po njem celo v trenutkih spravnihi srečanji z italijanskim predsednikom Mattarello in avstrijskim predsednikom Van der Bellenom.

Znan tudi po naivnih spodrseljajih. Tako je med drugim na začetku prvega mandata pozval novinarje na "off the record" razgovor, v katerem je bila uporabljena tudi krepkejša besedica. Ali dve.

se premakne, Brighella ga trdo prime, ga popravi – še enkrat preceni namestitev riti, jo poboža kot fuzbaler žogo, preden izvede prosti strel. Vzame zalet ...

BRIGHELLA: Pulčinela!

Nastopi Pulcinella z bobnom okrog vratu. Pulcinella bobna, Brighella izvede veličastno stilizirano brco, Arlecchino se opoteče nekaj korakov in naredi preval. Obleži kot mrtev. Brighella: zmagoslaven tek ob prosceniju, pozdravlja publiko.

PANTALONE: Plus tri, Brighella.

Nismo ravno v formi.

BRIGHELLA: Prufesor gazda ...

PANTALONE: Rekel sem plus tri ...

BRIGHELLA: Če tale ni bla saj minus šter ...

PANTALONE: Plus tri!

BRIGHELLA: Kvarte mi puprečje! A vm ni jasn?! Že lan so me ukol prnesl za pukal! Že predlan bi mogla bit Zlata brca pr men u vitrin! Najmn minus šter! *Pokaže na Pulcinello.* Kr nemu dejte strelat brce, pa bote vidl, ke bomo na lestuc ...

PANTALONE: No, no, Brighella, prijatelj. Ne bit taka zvezda. Skromnost je artistu in športniku v okras ...

Plus tri!!!

BRIGHELLA *Pulcinelli*: Jes nej kle u tri krasne razmetavam svoj talent? Pa že raj prestopm u {Dramo}. Tm so šminke pa sulerji, nuben ti nou pudau, ampak plus tri ...
Za minus šter nardim jes še u tistm zblojenm {Mladinarju⁶}, mrtu pijan, u spanju – pa z levo nogo ...
No, kva ti mislš?

PULCINELLA: Ni važno, kaj mislim. Jaz sem tukaj samo v. d. tajnice. Mojih trinajst otrok, štirje zakonski, osem nezakonskih, deveti je na poti, veva mojemu srcu, da skrivnostno molči ...

PANTALONE: Oba tiho!

Hočeta povišico?

6 Slovensko mladinsko gledališče, kjer je v zadnjem kvartalu prejšnjega stoletja navidezna marginalnost odprla prostor, v katerem so nastale nekatere najzanimivejše predstave bivše države, predvsem v režiji legendarnega Ljubiše Ristića (Peržani, Misa in A minor) pa tudi Dušana Jovanovića, Janeza Pipana in Vita Tauferja. Kolektiv, ki se je z leti nekoliko pregrel, se trenutno hladi na zaprtem oddelku.

BRIGHELLA, PULCINELLA: Hočeva!

PANTALONE: Potem pa že spraznita to stajo ... *namigne v dvorano* ... da nas čreda ne potepta. *Na dan privleče pomečkan dopis*. Pa ne pozabita, da zadaj za tole pešadijo *pokaže na publiko* nad naš položaj jezditu potuhnjeni nakazi, kleveta in izdaja.

Pljune na dopis in ga potepta.

Postorita, kar je treba, in mogoče ... bo tekla beseda o povišici.

Ko pridem naslednjič, mora bit presejano.

Kot si rekel, Brighella: zlato, samo čisto zlato!

To je tisto, kar nujno rabimo. Pa čim prej!

Pulcinella, ki je pobral in z rokavom obrisal dopis, mu ga vrne. Pantalone izgine nazaj za zaveso.

BRIGHELLA *si pomane roke, zakorači pred publiko*: Zdej, lupčki moji, smo pa mi na vrst.

Gulopčki moji ...

No, da vs vidm.

Čedn, ni kej ...

Morbit kšn prustuvolc al pa prustuvolka? Mal za ugrevanje?

KANDIDATKA *v dvorani dvigne roko, skoči pokonci*: Jaz!

Prosim, jaz!

BRIGHELLA: Bravo! Izvoli!

Pulčinela, mikrufon za kandidatko!

Pulcinella da kandidatki mikrofon. Ostane v bližini. Spot na kandidatko.

KANDIDATKA *v mikrofon, vzhičeno drdra*: Mislim, to je men ful kulsk, jes sm to že vse splanerala, ceu let sm se mogla ful kregat s fotrom, ampak na srečo sm mela matko na moji strani.

Ful kulsk. Moja matka pa jes sva se zmenile, da jes morm bit igralka al pa nč. Morm! Mislim, vsaj za začetek, preden prodrem u haj sosajeti pa na televizijo, pol sm lahko pa napovedvauka u rieliti šovu al pa tud pevka na konc, za povrh, za krono karjere, kukr se reče. Ker to je men ful kulsk,

recimo, d snemam film iz {Kavacam⁷}, ne, on je znan po tem, da trza na dobre mačke, in jes mislm, d bi se midva ful kulsk ...

... ne ...

BRIGHELLA *preveč prijazno*: Kva bi ti, buci baci?

KANDIDATKA: Mislm, matka misl ...

BRIGHELLA: Posluš, pišček, kva pa matka? Je ona tuki?

MATKA *zraven kandidatke skoči pokonci*: Tukej!

BRIGHELLA: Guspa, prosm, u mikrufon!

MATKA *prenaglas*: Ja. Jaz sem pa njenja mama.

BRIGHELLA *se prime za ušesa*: Guspa, dejte no, dejte ga mal z ubčutkom.

Mikrufon, guspa.

MATKA *z občutkom*: Bom.

BRIGHELLA: Veste, u te naši branži je ubčutek use.

Pa se vm zdi, guspa, d vaša ta mala ma ubčutek?

MATKA *nežno gleda kandidatko*: Medve se poznavá že več kot dvajset let. Sva ful frendice, vsega se lotiva skupaj. Kajne?

KANDIDATKA *nejevoljno*: Dej no, ne zdej ...

BRIGHELLA: Pulčinela, kva se teb zdi?

PULCINELLA: Takole bom rekel ... kot oče dvanajstih in – srčno upam, da – tudi trinajstega, ki je na poti ... *obupan stoka* ... oh, moji ubogi ptički golički, kaj bo z vami, če se vašemu tatku kaj zgodi, kdo vas bo hranil, kdo branil ...

V prejšnji ton. Dilema, dilema ... Mene inspirirajo ...

come si dice ... Ta me nekam ... umetniško ne pretrese.

BRIGHELLA: Se mi je kr zdel. Kva pa madam?

PULCINELLA *preiskujoče gleda*: Horror domesticus alpinus nižjega srednjega razreda.

BRIGHELLA: Verjamem, bliži si, boljš vidš. Zdej pa, moji dami ...

MATKA *hiti*: Samo še to ... Mislim, jaz bi pa čisto rada enkrat nastopila v horor filmu o živih mrtvecih ... Zame bi bil to izziv. Sem prišla do tega, da bi lahko ... mislim ... če vam že moja Katka ne ustreza, bi pa mogoče jaz ...

7 Igralska dinastija Cavazza, znana po izjemno privlačnih in možatih moških, ne le po mnenju novinarka Vesne Milek, pač pa tudi širše. Njen začetnik Boris Cavazza je eden od največjih slovenskih igralcev.

BRIGHELLA: Dragi dami ... Cajt je poteku. Hvala.

Publiki. Hvala tud vm za puzornost, rezultat bote zvedl pu premoru za reklame.

Pulcinella se vrne na oder in izpod oblačil potegne veliko plahto z napisom: ZA OTROKE SE GRE⁸! PULCINELLO V PARLAMENT! Brighella je ogorčen, postavi se pred njega in razvije svojo plahto z napisom: PUŠTENA LISTA BR.!!! BRIGELATA ZA TAGLAUNGA⁹! Pulcinella privleče na oder lestev, jo postavi za Brighello, zleze gor in se nagne čezenj, tako da ga spet zakrije s svojim transparentom, ki pa mu ga Brighella iztrga in ga vrže na tla. Pulcinella pride z lestve, Brighelli iztrga njegov transparent in ga prav tako vrže na tla. Za trenutek se srdito gledata.

BRIGHELLA: Torej, moji cenjeni dami ...

Iz žepa vzame listek in ga razmota. Žalostno odkima.

Tm so urata.

Blo mi je u čast in vesele za crknt – zdej se mi pa, prosm, na brzaka spokita.

Kva gledata?

A mislta, de se jes hecam?!

Kva še čakamo, dejmo!

Teraj guske!!

Kandidatka in matka vstaneta in odideta, obraza si osramočeni zaslanjata z gledališkima listoma.

BRIGHELLA *publiki:* Brez aplavza!

Odhajajočima. Vedve tm, gas! Tuki so še drugi, bol talenteran. Dragucen cajt nm udžerata! Ura laufa! Kle nm ura laufa, sm reku! *Publiki.* No, dejmo že, podkurte jima!

KLICI IZ DVORANE: Bu! Bu! Bu!

Kandidatka in matka v teku zapustita dvorano.

8 Gl. Aleš Primc in Metka Zevnik, Glas za otroke in družine.

9 Gl. lista Gregorja Viranta, lista Zorana Jankoviča, lista Alenke Bratušek, lista Mira Cerarja, lista Marjana Šarca, lista Igorja Zorčiča v ustanavljanju etc.

BRIGHELLA: Vm bom že dau! Napuvedvauko u rieliti šovu!

Pa žive mrtvake! *Obstane zraven Arlecchina.* Ti, Pulčinela.

Zakva pa ta ne vstane? Kva mu pa je? *Beza z nogo.*

PULCINELLA: Pa ne da si ga pokončal, Brighella?

BRIGHELLA: Puklič gazdo! Pulčinela, lej dukaz!

Pr te prič čem višjo uceno! Pet! Pet plus! Puklič!

PULCINELLA: Brighella, samo tega ne! Jaz jih poznam!

Jaz sem v. d. tajnice!

Kaj mora v. d. tajnice prestat, se ti sanja ne! Nič ne bo hotel imet s tem! Nič videl, nič vedel ...

Vse bo naprtil nama!

BRIGHELLA: Pulčinela! Kvat pa je!?

A ti sebe slišiš, kva guvuriš!?

A ne videš, kakšna krivica se men kle gudi?

Plus tri, pa za tole?!

A veš, d sm jes zarad take svinarije loh up pukal?!

Ej, stari, zbud se. To se gre ja zame!

PULCINELLA: To ni več šport! To ni komedija!

Pokončal si Arlecchina, Brighella!

Veš, kaj si naredil?

BRIGHELLA: Ah, tko hudo pa spet ni.

Puglej, a mu kej fali.

Roka ... Napou že suha, ampak dela. *Kratka nespodobna kretnja, dvigne Arlecchinovo roko.*

Druga tipalka – ist šmorn. *Jo previdno dvigne in izpusti.*

Taca – kukr jes vidm, se ga drži.

Ta krak tud še ni segnil.

Glave pa tko al tko nkol ni mou.

Dvigne Arlecchinovo nogo, jo izpusti, noga ostane dvignjena.

Hoče nadaljevati, pa dojame, da nekaj ni v redu. Pogleda nogo, noga pade. Še enkrat dvigne nogo, poduha.

Smrdi, tko k zmer. Sigurn je žiu.

Pozorno izpusti, noga pade takoj.

PULCINELLA *prestrašeno beza v Arlecchina:* Potem pa naredi, da bo vstal, če je živ.

Jokajoče. O, moji nesrečni liščki, o zavržena, opljuvana in izdana mladost ...

Spet Brighelli. Jaz s tem nimam nič.

BRIGHELLA *stopi z eno nogo na Arlecchina*: Kuko nč?

PULCINELLA: Nič!!

Ne pipaj krhke steklene menažerije mojega notranjega sveta¹⁰.
Mojih malih žalosti, malih radosti, malih hrepenenj.

In ne pehaj me v kriminal!

BRIGHELLA: Ti, kér je pa bobnou?

PULCINELLA: *Trezno*. Kaj?

BRIGHELLA: Kér je bobnou? Če mene prašaš, si ti za dve številke bl kriju k jes, k si preveč bobnou. Tvoja kriuda je za tri številke večja ud moje. Če ne za šter. Jes sm sam užgau, točn tko ks ti bobnou.

U bistvu sm kle jes tist, k je nedoužn.

PULCINELLA: Kdo?

BRIGHELLA: Jes.

PULCINELLA: A ti?

BRIGHELLA: Kdo pa?

PULCINELLA: A veš, kako si ti nedolžen?

BRIGHELLA: Rec, če si upaš.

PULCINELLA: O, pa še kako si upam. Takole.

Z eno roko naredi pest, vanjo zarine iztegnjen kazalec druge roke. Mu pomoli sklenjeni roki pod nos.

PULCINELLA: Eto, tvoja nedolžnost.

BRIGHELLA *si pozorno ogleduje sklop*: Ti, zanimiu. Zlo zanimiu!

Pučak mal.

Kuko ti to rata? *Leze na lestev.*

A lah še enkrat, d jes to vidm še is te prspektive.

PULCINELLA: Ti kar, amigo! Por favor! Avec plaisir!

Ponosno, še počasneje in bolj na široko kot prvič izvede proceduro.

BRIGHELLA *zleze dol*: Pulčinela, dej, nared mi uslugo. Pejd ti gor, de si jes še ud spodi pugledam. Tud jes bi rd to znou tko fajm k ti.

Pulcinella leze na lestev, Brighella pobere klistirko. Pripravlja se zadaj.

PULCINELLA: Kje pa si, Brighella?

BRIGHELLA: Nč bat, kle zadi.

PULCINELLA: Kaj pa počneš?

BRIGHELLA: Ta prau kot išem. Ne se dat motit.

Pripravlja klistirko.

PULCINELLA: A lahko začnem?

BRIGHELLA: Ne še. Pejđ mal viši.

PULCINELLA *zleze više*: A je zdaj kot v redu?

BRIGHELLA: Še mal viši!

PULCINELLA: Pa zdaj? *Pulcinella sedi okobal na lestvi.*

BRIGHELLA: Bolš ne more bit.

PULCINELLA: A lahko začnem? *Se pripravlja.*

BRIGHELLA: Na tri!

Se pripravi tudi on. Skupaj štejeta.

PULCINELLA, BRIGHELLA: Ena ... dve ...

BRIGHELLA: Dve pa pou ...

PULCINELLA: Dve pa tri četrt ... A paziš?

BRIGHELLA: Plus en firkeljček ...

PULCINELLA, BRIGHELLA: Tri!

Pulcinella vtakne prst, Brighella od spodaj nabije klistirko. Pulcinella otrpne.

PULCINELLA, BRIGHELLA: Fanči!!!

Priteče snažilka Fanči z vedrom in metlo. Spotoma pobere s tal Pulcinellin transparent in en vogal zatakne na metlo, drugega pa poda Pulcinelli. Na glavo obrnjen transparent skupaj držita tako, da z njim zakrijeta spotakljivo situacijo. Izza transparenta gleda samo Pulcinellina glava. Brighella nadaljuje operacijo.

BRIGHELLA: No, Pulči! Kér ga je fentu?!

PULCINELLA: Ti!

BRIGHELLA: Kér?

PULCINELLA: Ne ti, jaz!

BRIGHELLA: Kér je kriju za use!?

PULCINELLA: Ci, ci, ci ...

BRIGHELLA: Tim dau piško!

PULCINELLA: Jaz sem kriv! Jaz!

BRIGHELLA: Boš še kdaj probu zaribat Brigelo?

PULCINELLA: Niti pod razno!

BRIGHELLA: Nam paše, kaj?!

PULCINELLA: Ci, ci ...

BRIGHELLA: Sm prašou, če paše!?

....

PULCINELLA: Pardon ... Dovoli, da se ... prevprašam!

Torej ...

Izkustvo je do neke mere novo.

Ja, pravzaprav ...

Deluje sveže.

Mogoče pa ...

Ni a priori za zametavat.

Nikakor ne. A lahko tako, malo po domače ... kot se meša polenta ... *Dobi*.

Aha, aha, aha ...

Interesantno.

Kaj pa ... kot se igra na violo da gamba?

Senzacionalno.

Kako da sem prav jaz tako pozno spregledal ...

....

(Sostenuto ma con fuoco) Soave genitore ... gentil'educatore ... amante fedele – o, srčni Pulcinella – rešen toksične moškosti se izumljaš na novo. Okov diskurza gospodarjev je zdrobljen!

Brighella v loku odvrže klistirko, Fanči metlo.

Arija in balet: Janez Krstnik Novak, arija Tončka iz scenske glasbe Figaro. Vsi se pojavijo na odru in plešejo. Vstane še Arlecchino in se pridruži rajanju.

PULCINELLA *poje:*

Ta polna plamena

ljubezen ognjena

razdjala me bo,

da božec oparjen
sem pičen, sem udarjen,
kaj morem za to,
kaj morem za to ...

Ko je balet končan, na odru spet samo prejšnji, Arlecchino spet na tleh. Pulcinella še vedno na lestvi, Brighella spodaj.

BRIGHELLA: Se nouš premislu, če te pustim?

PULCINELLA: Nikoli več!

BRIGHELLA *ga spusti dol*: Tko.

Važn, da je pravic zaduščen. Ker krivica Brigelata buli.

Fanči odide.

PULCINELLA *za njo*: Hvala, Fanči!

BRIGHELLA *za njo*: Se vidva med pauzo.

PULCINELLA *za njo*: Drži se, marjetica!

BRIGHELLA *za njo*: Tm k punavad!

PULCINELLA *za njo*: Stokrat bog povrni!

BRIGHELLA *pogleda dvorano, Pulcinelli*: Ti, a vidiš, tmle so pa že prazni zici. Dobr sva zastaula.

PULCINELLA: Seveda, ti moj ... peperoncino. Kdo bi pa lahko prenesel vse te tvoje packarije – razen Pulcinelle.

BRIGHELLA: A se zlato že kej vid?

Gledata v dvorano.

PULCINELLA: Ne.

BRIGHELLA: Se pa zato vid moja puvišica.

V dvorano. Ej, {Štrukl¹¹}! Hvala, k mi nisi zrihtu prebite pare! Sam d je za tebe dost! Kretnja od komolca navzgor.

PULCINELLA *ga ustavlja*: Brighella, Brighella ... Dajva še, jih bo šlo še več. *Leze nazaj na lestev.*

BRIGHELLA: Ne, najprej morva nega pukopat, pol bova pa še nih ubdelala. Jes grem pu krmp, ti pa prnes lupato.

Odideta vsak v svojo smer.

ARLECCHINO *sede*: Pa ne da ta dva kretena resno mislita?

11 Branimir Štrukelj, glavni tajnik Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije. Strateg, ki je mlahavi šolmoštrski sindikat reformiral v udarno padalsko enoto za ad hoc revolucionarne desante.

Na vrhuncu sposobnosti, v cvetu zrele moške moči, natančno sto enainsedemdeset let, enajst mesecev, dva tedna, tri dni, pet ur, osemnajst minut in šest sekundic pred penzijo so me brcnili na cesto – pa menda ne mislijo, da me je treba tudi živega pokopat?

Lepo mi je rekla mama: Arlecchino, tukaj išči svoje zlato, {Ljubljanci} so, že veš, kaj. Seveda sem vedel, kaj. Mamica je od {Ljubljana} v brezskrbni mladosti dobila, oprostite izrazu, prenosni miniaturni živalski vrt, zato je vsakič, ko je beseda nanesa na {Ljubljane}, dodala vzdevek ... saj veste ... Ampak jaz ne mislim čakati, da me {Ljubljana} tudi pokoplje. O, ne. Če samo živ berač, bom še zmerom milijonkrat bolj zadovoljen kot mrtev akademik.

Pobegne. Pride Pulcinella, nosi lopato.

PULCINELLA: V nebrzdani strasti se je razcvetelo to moje srce.

In ponosen sem, da sem, kar sem!

Prosim, brez hinavskih nasmehov, vi tam, v predzadnji vrsti, če niste sposobni sprejeti drugačnosti, se kar spokajajte ... Šc, šc ... Šc ... Bo manj dela.

Bo lušno!

Išče Arlecchina. Kje je pa truplo?

Saj ni mogoče ...

Trepetam ob tej misli. Pa ne ... pa ne da sem ganil čvrsto, moško srce predragega Brighelle, da je pred mano pohitel sem in počistil, da bi mi prihranil napor, da bi mi prihranil tiste zoprne kapljice znoja, ki bi lahko skvarile moj brezhibni mejkap? Tako diskretno, tako moško mi pošilja svoje ljubezensko znamenje! Tam gre!

Miruj, srce izdajalsko!

Vse, kar mu imam povedati, mu povem z očmi.

Pride Brighella s krampom.

BRIGHELLA *išče Arlecchina*: Kam se je pa dau?

Nekam hitr je zginu.

Publiki. Že vem. Pulcinella ma poune gate, jes sem šu na en per, utem je pa on kr sam na hitr vse popucu. Nč ga naum

prašu, če ne miu hotu še kej računat.

Pomane dlani. Brigela, dobr ti gre.

Se ustopi pred publiko, Pulcinelli. A jh spet mau prtisneva?

PULCINELLA *publiki*: O meni govori!

Kot se meni v vsakem liku narave kaže njegov lik, tako tudi on v množici obrazov prepozna enega samega.

O, zdrži srce.

Se rahlo prime za srce, se od strani približa Brighelli in se zgovorno zabulji vanj. Oba še vedno nista odložila orodja.

BRIGHELLA: Kole bom reku. Če maš urodje, ga nuci.

Ta moj kumad kr neki vaga. Jes ga noum zastojn trogu naukrog.

Zgovorno težka kramp. Za Pulcinello je preveč, odvrne se, povesi pogled in se zasuka stran.

PULCINELLA: Kako je moj ljubi ... šegav.

BRIGHELLA: Ta želez prelukna usak beton. In ta bukou štil ...

PULCINELLA: Kaj mi dela s temi metaforami, kaj mi dela ...

Zraka, zraka ...

BRIGHELLA: Kér ga bo sprobou, se zlepa nou pubrau ...

PULCINELLA: Naj padem prvi, se izničim v sladki omotici ... se stopim, razgubim ...

kot kaplja v oceanu ...

BRIGHELLA *Pulcinelli*: Sploh nubene reakcije ...

PULCINELLA: Kako da ne!

BRIGHELLA: Ne boš verjel. Krmp jm kažm, pa nč.

PULCINELLA: Ne njim, meni ga kaži!

BRIGHELLA: Ni problema.

PULCINELLA *se počasi obrača k Brighelli*: O, mili moj.

Tvoj kramp ... in moja lopata ...

BRIGHELLA: Dej jo sm ...

PULCINELLA: Oh, ne ...

BRIGHELLA *mu izpuli lopato*: Drgač se jih bova lotila.

Odnese kramp in lopato k robu odra. Pokaže na publiko.

Treba bo zajadrat direkt u sredo te pseudoumetnakarske mlake.

Midva mava kle vn za putegnt zlato. Nega boš pa težko delou
iz žabiga mrešta.

Ampak kr se more, ni težko.

Tko je zaukazou prufesor gazda in tko bo.

To bom jes prou na hitr purazerou.

Bom kresnu na pučez.

Pulčinela, dob mi ta pruga pou tucata.

PULCINELLA: Mili moj, hitim ...

BRIGHELLA: Kr Brigela mi reč, ko k punavad.

PULCINELLA: Brighella dragi ...

BRIGHELLA *na publiko*: Kva on to men dragi, mili?

Jasn, računat hoče.

Paz na tošl, Brigela.

Dejmo, gremo!

FONTÂNE No. 879

Hommage à BR.!!!

Pulcinella iz dvorane na oder privede šest inštalaterjev, napravljenih v mišmaš pisanih oblačil. Obraze jim zakrivajo nevtralne maske, trem črne, trem bele. Spotoma kot tudi kasnje se črni oglašajo z vokalom i, beli z vokalom a. Skupaj na oder zvlečejo zaboj z zgornjim posvetilom.

Prvi iz njega potegne lok in puščico. Zadovoljen se umakne s plenom, drugi krene za njim. Sprva moleduje, potem se želi dotakniti, naposled pa se skuša vse bolj nasilno tudi sam polastiti najdbe, vendar se mu prvi dovolj spretno izogiba in izvija.

Tretji najde v zaboju okvir in ga povezne čez glavo četrtemu. Nato izvleče pisoar (čim bolj podoben znamenitemu izvirniku¹²). Trenutek začudenja, nakar peti prepogne šestega v predklon in mu skupaj s tretjim namesti pisoar na zadnjo plat. Ker z majavim izidom nista zadovoljna, tretji petemu povezne pisoar na glavo. Peti ga posadi na glavo šestemu, ta pa ga odloži na tla in zbrca vstran. Priteče četrti, ga pobere in ga nežno občuteno položi na zaboj, z vratu pa si sname še okvir in z njim uokviri famozni readymade. Pretresenost in navdušenje, eden umetnino poljubi, drugi poklekne pred njo in se s čelom dotakne tal, pri čemer mu brca ne uide. Iz incidenta se razvije veselo brcanje in tepežkanje, ki se izmenjuje s pokloni in medsebojnimi čestitkami.

Istočasno tudi v tekmi za lok med ogorčenimi iji in aji pride do ravsa. Drugi ga krepko drži, prvi pa napenja tetivo in s puščico meri vanj. Naravnost v srce! Za nazoren in dramatičen trenutek, v katerem lahko podoživimo remake slavnega performansa¹³, vse v grozi zastane, potem pa ju preostali razdvojijo in tistemu, ki je bil tarča, v višini srca sežejo pod plašč. Na dan potegnejo dolgo cvetlično girlando, s katero okrase podstavek pisoarja. Praznovanje, prevalei itd.

Najnovejša zamisel. Lokostrelec pristavi lestev k artefaktu in se povzpne na prvo prečko z očitnim namenom urinirati v pisoar. Ostali prihite in preprečijo akt. Karajoč mu sežejo pod plašč in mu iz mednožja na plan potegnejo klobaso – in še eno in še eno – dolg venec klobas. Tudi klobase odlože na podstavek pisoarja kot na žrtvenik. Ponovno vzhičeno rajanje, med katerim uspe prvemu pobrati lok s puščico in jo končno izstreliti v pisoar, kjer se prisesa. Klimaks in poklon.

(V nasprotju z inertno preproščino umetnosti performansa naj bi bili lazzi in koreografija baleta izdelani v skladu s tradicijo commedie: v hitrem tempu – čim natančneje, čim bolj virtuozno in akrobatsko, tem bolje.)

BRIGHELLA: Puglej, puglej si no te tičke. Kako je to dons prefrigan. A vi veste, kdo sm jes?

INŠTALATERJI: Ne ... ne ... nimam pojma, gospod ... oprostite ...

BRIGHELLA: Jes sm Brigela, hišnik!!

Hišnik na akademiji, u kero bi se vi rad not prštulil.

Enmu hišniku ga bom pa jes že udzad not nabou, ste si gutou mislil.

PULCINELLA: Ne, Brighella. Ravno po obratnem kriteriju ...

BRIGHELLA: Ja, glih ta prave si najdu. Res ne vem, kuko t je ratal nabrat to kulekcijo! A veš, kva so oni hotl?

PULCINELLA: Ne.

BRIGHELLA: Pudtaknt inštalacijo! Men, hišniku, pa inštalacijo!

PULCINELLA: Ja, globoko izpovedno, poetično ...

BRIGHELLA: Štrom, umetnakarska al pa drek inštalacija je men ena pa ista figa. Mala malca! Nim se sajna ne, d ma na te šol hišnik več veze, k pa petsto prfoksou {s filofaksa}.

Skor bi jm ratal. Vse prou, štrk pa klubasa, temu jes rečm: kunccept u nulo. Kunccept je za ns use, in bolšga ud klubase – ga ni! *Pobere klobase s podstavka in jih stlači v torbo, ki jo nosi čez ramo.* Jes sm biu že čis na tem, de jh spustim. Ampak na konc so se pa le izdal.

Prvemu inštalaterju. Ti, fakin, kér je tebe uču klunčka udperat?

PRVI INŠTALATER: Mene je naučil recitirati gospod učitelj Slivnik na {Osnovni šoli Ledina¹⁴}.

BRIGHELLA: Sliunik, ja. Glih ta prau.

Drugemu inštalaterju. Kva pa ti? Ke sse uču?

DRUGI INŠTALATER: Sem član dramske sekcije Gasilskega društva {Virštanj}. Prejšnji teden smo krstili novo brizgalno, če smem izkoristit to priložnost. Recitiral sem pa tako, kot recitiramo {virštanjski} gasilci.

BRIGHELLA: Gasiuc, kva pa.

Ampak jes sm prašu, ker je tebe uču recitacjo.

DRUGI INŠTALATER: Ne vem, če se sme povedat.

BRIGHELLA: Oh, ti kr z besedo na plan, kle smo sami fantje ud fare.

DRUGI INŠTALATER: Moje recitiranje ... skrivaj sem se učil sam, pri pouku računalništva, medtem ko so sošolci igrali igrice. Prosim, ne povedat učiteljici.

BRIGHELLA: Ja, sej, sej ...

Ploskne. Kr bom reku, drži za celo šajs kumpanijo ...

Veste, kva vs je nesl? Glih recitacija.

Štima, pobje, štima ...

Le kva vm je treba tok zavijat s to reušno? Se spakvat pa boge vukalčke nategavat!

Vukal ud ene glumčine, k res neki zna, ma za bit – no?

Vprašujoča gesta. Čim krajš! K žnedraš, se ma za slišat, kukr d se fletn čis putih grh stresa u piskr.

Ponazori. T-rrrr ...

Ampak toj šele začetk.

Ke je biu pa kle kšn puduk za rajo? A se je ta šmorn zabelu s

14 Osnovna šola v ljubljanski občini Center, ki jo je v letih 2002–2011 obiskovala avtorjeva najmlajša.

kšno trohco prugresiunga, če se sme prašat? Utroc, kdo jh bo pa tajkunam nabrenkou? Pa švabam?

A se vm kej šajna ud demukratičnga suczalizma¹⁵? Kér nau nč cici–mici, kér nm bo {Violetka¹⁶} sam fletn talala iz srebrno šeflo, {Lukec¹⁷} bo pa vahtou, de nm jo kšn inozemc ne ukrade! Utroc, utroc, kva se pa to prau? A sm jes kle mrbit vidu eno samo samcato misu?

Ja, prjatli! A se tko pudaja?

Pejte no žgečkat kerga družga!

PANTALONE *izza zavese*: Brighella!

BRIGHELLA: Ja, profesor gazda!

PANTALONE: Kako napredujemo?

BRIGHELLA: Ko pu žnor. Zdele bom naredu čikpauzo, k mo nazaj, jh bo pa že več k pu falil.

Inštalaterjem. Ste slišal. De vs n vidm, k pridem naukroh.

Predn grem, pa sam še tole. K sm dóbr, dost premehk za take lumpe, k ste vi.

Hočte, de vm jes pukažem usnove ene muderne recitacije?

Dobr glejte!

Se obrne, poza dirigenta. Da znak, dvigne nogo in ga spusti. Trombon, veličastno.

Kole se to dela.

Arte!

Ponovi, trobenta.

Kole!

Ponovi.

Poesia!

Ponovi. Učte se, d bo kdaj kej iz vs ...

15 Gl. op. 16 in 17.

16 Violeta Tomič, nekaj, kar si je po poklicnem igralskem brodolomu našlo kruh (oziroma žemljico) v politiki. Med njenimi proslulimi filipikami in impersonacijami bo najbolj ostala v spominu tista, v kateri je sredi parlamenta žugala predsedniku vlade, da ga kot Ceaușescuja čaka krogla.

17 Luka Mesec, baby face kondotjer stranke Levica. Skupaj s komisarjem Miho Kordišem bosta poddržavila podjetja, podjetnike pa z bajoneti nagnala v morje in ljudstvo s tem in podobnimi manevri popeljala v venezuelsko prihodnost.

Med prdenjem se s plesnimi koraki pomika v globino odra.

PULCINELLA za njim, še vedno iz dvorane: Brighella!

Ta inštalacija je bila vendar posvečena tebi ...

Kaj pa moje srce!?

BRIGHELLA se ustavi: A srce?

Na, enga za srce! Klarinet.

Med prdečimi napevi odide.

PULCINELLA: O, fortuna¹⁸, nesramnica babilonska! Z upanjem in obeti mamiš popotnika, samo da ga zaslepljenega izropaš in treščiš v prepad.

In ti, kresnička mojih sanj, kje naj te iščem v tej dolgi hudi noči, zgubljen sredi gozda režečih grimas?

Moj svet se ruši!

Peklensko žrelo, odpri se in sprejmi vase dušo, ki so ji spodrezali krila!

Opotekajoč se izgine v globino odra.

Drugo dejanje

Med odmorom Fanči pospravi oder, Arlecchino pa obhodi gledalce v foyeru kot tudi tiste, ki morda ostanejo v dvorani. S piksno, v kateri potresa kovance, in z malho čez ramo berači.

Ob levi stranici senata (stranica d) je pisalna mizica, za katero Pulcinella že pred koncem odmora deprimirano piše, radira ...

Dvorana potemni, Arlecchino v vogal, na rob proscenija. Visoko v zraku polna luna.

ARLECCHINO: Prekvalificiral sem se. Zdaj sem berač. Lep poklic, nič ne rečem. Veliko bolj dinamičen od vratarskega. Pa še precej bolje plačan. In veste kaj: malo prej sem od daleč videl klobaso.

Skoraj duhal sem jo.

Kar malo sem se poredil, se mi zdi.

Ampak ... *Povesi glavo.*

Drekec pekec pod hudičkovim repkom ...

....

Tudi jaz imam srce, ne samo žep.

In me vleče nazaj. Kdor je enkrat skusil ... Talijine čare, mu ni pomoči. Obsuj ga s prebendami, navrzy status, sinekurico, prosti čas ... kar srce poželi – vse brez haska. Ne bo zdržal, prej ali slej se bo zatekel nazaj, pod revno krilo ljubice, ki ga je, priznam, za povrh še tepla.

Taki smo – vsaj mi, za vas ne vem.

....

Skomigne, odkima. Nihče ni prinesel pomfrija. Pa tako mi gre v slast. Samo dame imate po torbicaht tiste zoprne cukrčke, ki jih odvijate, da šumijo papirčki. Kar same jih jejte, jaz jih ne maram ... Po njih me matra zapeka.

Je treba včasih malo pomislit na bližnjega ...

....

Dolga si, izgnancu, minuta. Za ure se zdi, da so brez konca, dan je enak dnevnu, podoben brezpotju v kamniti puščavi.

....

Vse je obstalo.

Številke na displejih utripljejo. Kazalca na številčnici usmerjata v prazno, bitje zvonika je tuj, votlo doneč dindon in sredi tega jaz – marionetka, ki ne ume in ne čuti.

....

Na luno. Visoko in daleč si, o zavetnica nočnih ptic ...

....

Kot mesečni se klatimo okrog akademije.

Toda jaz bom naredil vse, da pridem nazaj!

Vzneseno. Ne bom se dal pretentati topemu videzu, nikoli ne bom verjel, da tek ur lahko zastane ...

Pomisli. Kaj sem pa to bleknil? Ti fujček ... No ja, sliši se globoko. *Povzame.* Vztrajal bom in iskal in mogoče bom na koncu prav jaz, Arlecchino, zadnja rupa na fruli, našel tisto, na kar so vsi pozabili.

Vi pa le sedite in čakajte!

In glejte, kako raste ta kup!

Odide skozi dvorano. Na Brighellini strani (stranica b) se prikaže Fanči z vedrom in metlo. Oblečena je v zeleno haljo z velikimi oranžnimi pikami, ki si jo spotoma v naglici zapenja. Izgine na desno. Za njo ležerno Brighella, zapenja si pas. Nasloni se na vogal B.

BRIGHELLA: Me prou matra, kdaj bo senat. Kdaj bo na tapet moja puvišica.

Jes se kle matram, šaflam ...

....

Če ni dau puvišico na dneun red, me je za – j ...

....

Kér je kerga, seu pa še vidl.

PULCINELLA *užaljeno*: Nič ne slišim.

BRIGHELLA: Tud za tvoj dnar gre.

PULCINELLA: Sem rekel, da ne slišim.

Prosim, pusti me pri miru.

Me ne frega ... občevat z manualci ... brez čustvene inteligence.

Poleg tega pa slabo opravljaš delo.

Samo poglej, koliko jih spet sedi not.

BRIGHELLA *gleda v dvorano*: Te niso isti kukr uni prej. Une sm nagonu. Te so eni drugi.

Pojma nimam, ud ke se jemlejo.

....

Ampak dokler ni puvišice ...

Zavesa se maje. Škripanje senata.

Na, že spet.

Pokuka za zaveso.

U! Ti huder. Puglej si no, kva ji to dela!

Ti!

To morš vidt!

Kva to dela!

PULCINELLA: Me prav nič ne briga, kaj ji dela.

Prepričan sem pa, da je potenten.

Bolj kot pa ti.

BRIGHELLA: Kva s reku?

PULCINELLA: Nič. Pišem. Zapisujem. Beležim.

BRIGHELLA: Ne, pejd sm. Toj treba pugledat.

Najprej guganje in škripanje, potem naraščajoča moški in ženski ah in oh. Pulcinella ne zdrži. Skupaj z Brighello kukata za zaveso. Ah in oh za trenutek prenehata, zasliši se visoko zveneč kovinski ping – in potem naprej do vrha.

BRIGHELLA: As ga ti vidu? Kr sred veselice ji je foknu cekin.

Pa ne ta prvga.

Ni d ni. Taj že puskrbu za svoj zlato.

PULCINELLA *se vrne na svoje mesto*: Ja, taki ste.

Moški, moški ...

Z vami ne gre ... Brez vas pa tudi ne.

Žal.

BRIGHELLA, *tudi on nazaj na drugo stran senata*: Kva se ma taka čedna punca s takm vuluharjam dol za devat?

To men n gre u glavo ... Sej bi lahk ...

Kva je že ona?

PULCINELLA: Mlada raziskovalka.¹⁹

BRIGHELLA: No ... in kole se pr ns raziskuje.

Jebeštrga, če ta svet ni čudn.

PULCINELLA: Sebe poglej ...

Ti si čuden.

Ja. Čudak.

BRIGHELLA: Čudak, čudak ...

Dej ti men, dem še jes sm pa ke mal raziskovou ...

PULCINELLA: Pozabi.

Nikoli več, kar se mene tiče.

Boš že še videl, kaj se pravi ... stret moško srce ...

BRIGHELLA: Jebeš moške.

PULCINELLA: Saj. Ravno ta pravi se je oglasil.

Na Brighellini strani, na vrhu stopnic (b), se pojavi Colombina. Popravi krilo in frizuro.

19 Ne le v grobih črtah, tudi v prenekateri podrobnosti peripetija črpa navdih iz (žal ponavljajočih se) konkretnih incidentov po naših templjih učenosti. Ker je delo nastalo še preden je gibanje #MeToo pljusnilo ob naš pomol, avtor za svoj prispevek ni prejel ovacij. Prej nasprotno.

BRIGHELLA: O, Kolombinca ...

Colombina odstopiclja po stopnicah in jo, ne da bi ga pogledala, mahne mimo Brighelle.

BRIGHELLA: Guspudična ... mlada raziskovavka ...

Colombina se ustavi in strmo pogleda Brighello.

BRIGHELLA: Hotu sem sam prašat, če morbit veste, kdaj bo seja.

COLOMBINA: Vem, ja.

BRIGHELLA: A loh puveste?

COLOMBINA: Ne.

BRIGHELLA: Zakva pa ne?

COLOMBINA: Ker ste vsi skup eni ignoranti.

BRIGHELLA: Za kva pa gre, če se sme prašat?

COLOMBINA: Ne cenite.

BRIGHELLA: Kerga?

COLOMBINA: Znanosti.

BRIGHELLA: Če to ni fuj!

Ja ... kér bi pa loh biu tok nsramn?

....

COLOMBINA: Pantalone.

BRIGHELLA: No ... sej s Pantalonetam pa vi ...

COLOMBINA: Prosim lepo. On je mentor mojemu doktoratu.

BRIGHELLA: Sej vem! A mu ni dost! Kva pa še če?

COLOMBINA: Hoče, da popravim dva odstavka.

BRIGHELLA: Eni pa res nimajo nubene mere. Čeb biu jes vš mentor, vm ne bi blo treba pupraut niti pikce.

A loh še neki prašam?

....

COLOMBINA: Dajte.

BRIGHELLA: Kašn je dneun red?

COLOMBINA: Na dnevnem redu je nagrada.

BRIGHELLA: Mislte: moja puvišica?

COLOMBINA: Samo ena točka je: državna nagrada za umetniški dosežek.

BRIGHELLA: O, ku ...

O, kuku.

COLOMBINA: Ena seja ne bo dovolj. Vsaj še tri mesece bodo barantali in se kregali.

BRIGHELLA: Pa šola? Kva pa ta audicja? Pa to d nm vrhouna inštanca gruzi, če prec ne stisnemo kej iz sebe?

COLOMBINA: Ko gre za njihove lastne koristi ... *Pokaže na senat.*
... bodo mimogrede zatajili še peklenščka.

BRIGHELLA: Zbogom puvišica.

No, prou.

Boš ti že vidu!

Guspudična, k ste bla vi fer du mene, bom pa še jes du vs.

Zaupou vm bom eno skrivnost.

Dva cekina vm falita u tošlu.

Colombina bliskovito odpre torbico, izvleče mošnjček in šteje.
Dvakrat.

COLOMBINA: Manjkata dva cekina!

BRIGHELLA: Sm vm reku.

COLOMBINA: Dva cekina mi manjkata!

BRIGHELLA: Sej to vm razlagam.

COLOMBINA: Ampak: dva!

BRIGHELLA: Ja. Glih dva.

COLOMBINA: Kako pa veste?

BRIGHELLA: Tko to je. Res je tale Brigela sam hišnik, ni pa s hruške padu.

COLOMBINA: Če pri priči ne poveste, kam sta izginila moja cekina, vas bom predala policiji.

BRIGHELLA: Posluš, punči. Ko ne bova delč pršla. Če boš pa prjazna ... no, pol ti bo pa stric Brigela mrbit puvedu, ke so zdej cekini. Kuko bova?

COLOMBINA: Prijazna.

BRIGHELLA: Sej sm vedu.

No, kvab ti rekla?

COLOMBINA: Torej ... na začetku vsakega meseca mi zmanjkata dva cekina. Bila sem prepričana, da je kriv mošnjček, zato sem včeraj kupila novega.

BRIGHELLA: Mušničk, mušničk ...

COLOMBINA: Ni mošnjiček?

BRIGHELLA: Pu en stran je. Ni pa sam on.

COLOMBINA: Kaj pa še?

BRIGHELLA: Kr Pantaloneta mu še ud zad prklop.

COLOMBINA: Nemogoče.

BRIGHELLA: D ne?

COLOMBINA: On vendar ni tak.

BRIGHELLA: Ti že veš.

COLOMBINA: On ne bi nikoli ...

BRIGHELLA: Pusluši. On ga rd sm pa ke mal cukne. Takrat se mu jezik razveže, rd se mal puhval, nausezadne, to midva veva, on ni iz lesa, a nede? Zanč on prjadra h men u kurilnco, me ubjame, pa reče: Veš, Brigela, reče, ta naša mlada raziskuvauka je pa bl uroča kukr tale tvoja peč ud centralne.

COLOMBINA: Primerjal me je s pečjo?

BRIGHELLA: Sam u najbolšm smislu.

Uroča, uroča, uroča, reče. Ona tko guri za raziskvajne, d nm učas kr udfrči gor na najviši vrh. Mislu je znanost. In takrat, reče, si pa jes ud ne spusodm dva cekinčka.

Ta mladm se itak nč ne puzna.

COLOMBINA: Moški ste pa res prasci!

PULCINELLA *z druge strani*: Se strinjam, se strinjam ...

BRIGHELLA: Ampak ne mene mešat u to. Jes ti nism nč reku.

Premisl pa že mal, kva bi blo za narest.

COLOMBINA: Kako naj mislim, če se mi pa dobesedno rola!

Najrajši bi ga ... Kar ... Kar ... grem! *Odvihra.*

Jurček v prvi vrsti vstane in dolgo maha za njo. Medtem se izza senata ob stranici b prikrade postava, prekrita z belo rjuho, v kateri sta samo črno obrobljeni odprtini za oči. Ustavi se dva ali tri metre za Brighellinim hrbtom in čaka. Pulcinella iz pisalnega stroja izvleče dopis, poišče veliko kuverto in vtakne dopis vanjo.

PULCINELLA: Da ne bi kdo kaj mislil. Dostavljam službeno korespondenco. *Pomaha s pismom in odide za senat.*

BRIGHELLA *Odmahne Pulcinelli, potem Jurčku*: Dej, used se že, bumbar. *Jurček sede.*

Publiki. Vi pa tud sedte kle not, kukr vm paše. Še urata bom zapahnu, d nou nubedn mogu vn. Pol nej si pa on kr sam najde svoj zlato.

Prou nč nm zastojn presejavu. To je ud uratarja deu, ne pa ud hišnika.

Ko se Brighella obrne, duh grozeče razširi roke. Brighella odskoči.

BRIGHELLA *na publiko:* Neki sm vidu! *Poškili nazaj.*

Spet na publiko. Duh! *Ne da bi se obrnil.* Ej, ti ... Pardon.

Guspod, a ste vi ...

Brighella se obrne, duh spet razširi roke, Brighella se še malo odmakne.

ARLECCHINO *širi roke:* Nočna tička, o, senčica, prosojna trepetlika sredi močvirja utvar!

Drekač! Surovež! Ti smrdljivi pivski sod, ti oslovska žvarovina!

Kje je popotnica, da z njo poplačaš strašnega brodnika?

Izpljuni fičnike!

Dajmo že, dajmo!

BRIGHELLA *obrnjen stran od Arlecchina:* O, klimba, čis taprau je!

Sej sm vedu, d bom enkat gor plaču, sam zato, k sm preveč spusobn. Ne mene!

Ne še! O, prosm, ne še! Dej, zber si kerga družga! Kle jh mamu ... *Namigne na publiko.*

Še malo poškili nazaj. Ud Arekinota je.

Pade na kolena, še vedno obrnjen stran od Arlecchina.

O, Arlekino, moj ta najbolš prjatu.

Škili nazaj, duh naredi kretnjo: laket od komolca na gor.

Hotu sm rečt: ta druh ta najbolš. Vem, kle so grdo delal s tabo, tis biu ta glauna fora tuki, zato so te pa fental ...

Duh ga brcne v rit, Brighella se prevrne naprej in se takoj spet postavi na noge. Duh razširi roke.

ARLECCHINO: Aurum aureum! Mein Schatz!

Morto di krepo, morto di krepo!

Orrrrro! Orrrrro!

Duh odide za senat.

BRIGHELLA *si masira zadnjo plat*: Sigurn, Arlekino je, puznam to tehniko. Brez rutacije, zlepa ne čez plus dve ... ne mi zamert, prjatu ...

Tak si biu.

Pade na kolena, stoka. O, jes, bogi! Še tega ne vem, ke maš grob, db hodu jokat gor. Db ti nosu rože. Db ti pustavu spumenik, iz marmorja. O, Arlekino ...

Spet poščili nazaj, vidi, da ga ni več, vstane.

Skidu se je.

....

Kle spod ni več varn.

Odide v Pulcinellino "pisarno". Pulcinella se vrne.

Pulcinelli. Žiujo, lubi. Kuko sva kej dons? Lep dan, a ne?

Pulcinella debelo pogleda. Ti, a veš, d maš prou fletn kle not.

Vzame kaktus z mize. Joj, a to maš pa novo roščo?

PULCINELLA: Daj to nazaj. Ne dotikaj se.

Sploh pa, če se ne motim, je tvoj delovni prostor kurilnica.

BRIGHELLA: A ni kle en štekar za zamenat?

PULCINELLA: Ne, nobene vtičnice ni treba menjat.

Vse vtičnice tukaj ...

A si se mogoče prišel norčevat?

BRIGHELLA: Veš kva, lubi ...

PULCINELLA: In ne govori mi lubi. Res je, preživela sva skupaj nekaj opojnih trenutkov, upal sem na več ...

zadržano ihtenje ... moji ubogi otroci. Kaj delajo z vašim hipersenzitivnim očetom! Podvržen stresom, izpostavljen mobingu, iz dneva v dan. O, da bi bilo vsaj vam prihranjeno, kar mora prestajat ata, ki je samo v. d. tajnice ... *Brighella ugasne luč*.

Kakšne fičfiričkarije ... imaš pa zdaj za bregom?

Pantalone pride okrog vogala (B) v smeri urnega kazalca.

PANTALONE: Zakaj pa čepita v temi?

BRIGHELLA: Kdo? A midva?

PANTALONE: Pa ne da se prcata?

BRIGHELLA: Profesor ... *Prižge luč*.

PANTALONE: Polno kapo imam te butalske anarhije!

BRIGHELLA: Kére?

PANTALONE: Tele tu! *Bere Pulcinellino "korespondenco"*.

Spoštovano poslovodstvo! Pišem vam v skrbi za moralni razkroj zavoda. Ali je treba dodati, da trpi tudi moja zbranost in posledični učinek? Raje ne. V shrambi za čistila sta malo prej dve vam dobro znani nizki osebi, že veste kaj. Ena v zeleni halji z oranžnimi pikami oziroma potem celo brez, drugi ima brke. To se je moralo goditi že dalj časa, ampak meni je šele zdaj ljubezen odprla oči. Če se to takoj ne neha, bom moral dati na televizijo in v časopis. Zavoljo dobrobiti sebe in svojih najdražjih, eden je še na poti, brez podpisa. Trikrat na dan! Pulcinella, kdo pa misliš, da bo bral vse te anonimne ovadbe?

PULCINELLA: Ni podpisa. Ko jaz ovajam, se podpišem.

PANTALONE: Brighella, pa ti!? A hočeš, da dobimo na vrat novinarje? Samo še tega je treba!

BRIGHELLA: Profesor gazda, a vi res mislte, deb jes kr med službenim cajtam ...

PANTALONE: Ja, to mislim! Mi gor na vse kriplje hitimo, vidva pa brez sramu gonita čas skozi dimnik!

To mi bosta plačala, ampak ker zamujam na urrrrgentno sejo, bomo računali kasneje.

Kakšen je vodostaj?

BRIGHELLA: Torej ...

Pomik na proscenij, široka gesta na dvorano.

Zmaga, čista k šus! Ud kle se ne vid, ampak štenge pa hudnik smo spucal. Dajemo use ud sebe, je pa zalega zmer bolj trduživa. Hitrej ne gre, eni se tok držijo, de jih je treba skor iz špahtlam vn praskat, bi pa sevede zato en fletn terensk dudatk zame ...

PANTALONE: Ja, seveda. Koliko? Sto? Tisoč? Ti kar reci ...

Smem še jaz kaj predlagat? Na Arlecchinov "odpustek" se spomni. Brighella, {Mladinarja} so včeraj ukinili in {Drama}

pošilja pol ansambla na zavod, samo da boš vedel, ko jih boš videl posedat na kartonu pod arkadami.

Grem sejat, vidva pa mogoče vendarle pljunita v rokice.

Odide naprej, v smeri urnega kazalca, za senat.

BRIGHELLA: Use kusti mu bom pulomu, jes ga bom seseklou na koščke, jes ga bom stouku u kašo, ko ga dubim!

PULCINELLA: Koga, Brighella?

BRIGHELLA: Tisga, k je šu mene cinkart! Ta se me bo še zapomnu!

Ta še n ve, kdo sm jest!

Kr jest sm Brigela!

Jest sm jest!

Pulcinella plane v divji jok.

BRIGHELLA: Kva je pa tebe pupadl?

PULCINELLA: O, moji premraženi, podhranjeni črviči! Svet poživinjenih instinktov spet žuga vašemu papiju, o, kaj bo, kaj bo ...

BRIGHELLA: Kva spet?

PULCINELLA: Žalosten sem, ker ... ker sem se spomnil na Arlecchina. Ta čudoviti, dobrodušni, nepozabni mali človek ...

BRIGHELLA: Kva je z nim?

PULCINELLA: Bil je boter mojim čičkom. Jemal jih je v naročje, pobožal je malo zlato glavico tu, uščipnil ličece tam, jih žgečkal po trebuščku, trepljal po ritki, crkljal jih je in jim pel. Zdaj pa, ko nam je hudo ...

BRIGHELLA: Maš prou, zgleda, de je mal zagustl. Tud mene zabuli kle not, k se spomnm nanga. Ne vem, kvab dau ...

Kuka okrog vogala proti kurilnici, gleda, ali je duh še tam.

Spodbudno. Pu druh stran pa, Pulčinel, sej teb se ni kej za bat, dokler sem jes kle. A zastopš?

Pulcinella plane v še bolj divji jok.

TARTAGLIA *za zaveso*: Naj že kdo odpre okno!

Tu not neznosno smrdi!

BRIGHELLA *Pulcinelli*: Dej mer! Začel bojo!

Lamerdina odgrne zaveso. Preostanek odra v temo, reflektorji na senat. Miza, stoli. V vogalu A Dottore, viden od pasu navzgor, za ličnim, z motivom knjižnih hrbtov poslikanim paravančkom sedi na kahli. Pantalone in Tartaglia šahirata. Lamerdina hodi okrog, gleda pod mizo, pod stole.

TARTAGLIA Dottoreju: Spoštovani kolega ...

DOTTORE: Od Ljubljane do Celovca ...

se na vlaku pelje ovca ...

....

Od Ljubljane do Celovca

se na vlaku pelje ovca ...

LAMERDINA: Ovca na vlak?

Smem vprašat: je plačala karto?

DOTTORE: Od Ljubljane ... do Celovca ...

TARTAGLIA: Spoštovani kolega in dekan! Že večkrat smo vas prosili, če bi vi ta svoj opravek ...

DOTTORE: Jaz sem vas pa prosil, da me ne napadate!

Moji možgani optimalno delujejo v tem položaju.

Samo v tem položaju sem sposoben kreativnega videnja.

Prosim, da me nehatе terorizirat s svojimi egalitarističnimi ...

Od Ljubljane do Celovca ...

Od Ljubljane ...

A – a ...

LAMERDINA: Prosim ...

DOTTORE: Tiho!

Prihaja!

Vsi pozorno opazujejo.

DOTTORE: A – a – a – a – ah!

Opravljeno. Kratek aplavz prisotnih. Dottore vstaja, si vleče gor hlače in se skromno nakloni kolegom. Pokrije kahlo in jo pobere. Postavi kahlo na mizo. Jo odkrije.

DOTTORE rahlo ogorčeno: No, zdaj pa pogledjte.

Lamerdina in Tartaglia previdno in od daleč špegata v kahlo, medtem ko Pantalone skoraj zarije nos vanjo.

PANTALONE: Cenjeni kolega, pa kaj vam ni prav?

DOTTORE: Šibko.

Pantalone zgrabi kahlo in jo poda naprej Lamerdini, ki jo z gnusom porine Tartaglii, ta pa jo vrne na mizo.

LAMERDINA: Meni se to zdi ... čisto normalen donesek.

DOTTORE: Kaj pa konsistentnost!?

Samo zato, ker me motite!

PANTALONE *pokrije kahlo, ga potreplja po rami*: No, no, kolega.

Ne bodimo preveč samokritični. Saj veste, jutri je še en dan ...

TARTAGLIA *se zadere*: Brighella!

Brighella v skoku na vogalu, prevzame kahlo in jo odnese.

TARTAGLIA *sede, udari po mizi s kladivcem*: Začenjam sejo senata accademie della commedia dell'arte. Dnevni red: podelitev državne nagrade. Sejo vodi dekan, redni profesor Dottore Baloardo.

Predajam besedo.

DOTTORE: Torej ...

Dolg premolk. Se gledajo in tehtno kimajo.

LAMERDINA: Če smem referirat na že omenjeno ovco, nekako se mi še zmerom pase po glavi ...

DOTTORE: A. Gre za to, da ustvarjam manifest²⁰.

VSI: O.

Ohoho.

Olala.

LAMERDINA: Manifest česa, če dovolite?

DOTTORE: Novega gledališča, se razume.

LAMERDINA: In kaj bo še v njem?

....

Razen omenjene ... ovce ...

DOTTORE: Saj! Ko me pa motite! Imam izjemno udaren začetek, potem pa padem v totalno blokado zaradi vaših neumestnih pripomb!

LAMERDINA: Se opravičujem ... Drugič bomo pazili, kajne?

Senat si kima.

20 Pete Ressman, *Ljubljana–Gospa Sveta* in Blaž Lukan, *Manifest za novo dramo* (Ljubljana, Kulturno društvo Integrali, 2010).

PANTALONE: Preden preidemo k stvari, bi še jaz, na kratko.

Imeli smo incident. Sredi hysterije, ki je zavladala zaradi tega trrrrapastega dopisa, je vratar, delomrzni, požeruški tepec Arlecchino začel zbujať pozornost in razglašat, da je lačen!

TARTAGLIA: Demagog!

DOTTORE: Demagogija utira pot fašizmu.

LAMERDINA: In fašizem: ni dober!

A si morete mislit, da sem ga pa jaz danes srečala v dvigalu?

PANTALONE: Koga?

LAMERDINA: En tak fašizem.

TARTAGLIA: Dajte no. Kakšen pa je bil?

LAMERDINA: Kakšen, kakšen ... ve se, kakšen.

Plešast, koščen, velik nos ima, čisto tak kot ...

TARTAGLIA: Stojte! Ne kličite ga!

LAMERDINA: Uj! Kar srh mi gre.

PANTALONE: Da končam: Arlecchina sem na mestu odpustil.

Čim bo pometeno s to avdicijo, pa bom nagnal še hišnika in v. d.-ja tajnice.

Molk, odobravojoče kimanje. Brighella prinese kahlo nazaj.

LAMERDINA: Ampak profesor ... A ni tako, da je bil ta Arlecchino ... prvi?

PANTALONE: No, no, no.

Spoštovana Lamerdina! Vidi se vam, da ste samo docentka in da se bo treba še česa naučit. Drži, Arlecchino je bil z nami že ... kakih štiristo petdeset let. Kot se bosta tudi kolega gotovo strinjala, pa sem bil prvi tukaj seveda jaz.

DOTTORE: O tem, kdo je bil prvi, bi na naslednji seji. Takoj, ko potrdimo nagrado. Za pokušino bi samo omenil, da je bolonjska univerza najstarejša na svetu. Prosim, da se mi oprostite, ker sem iz Bologne. *Se pokloni.*

PANTALONE: Jaz pa iz Benetk! Benetke so bile, so in bodo sto klafter nad Bologno!

TARTAGLIA: Če smem ... Moja malenkost prihaja samo ... iz Rima. Rim, ha, ha ... Če se je kdo – slučajno – učil latinsko, razume sentenco: Roma locuta, causa finita.

LAMERDINA: Jaz sem pa iz {Horjula}!

PANTALONE: In?

LAMERDINA: V {Horjulu} pravimo: Naš {Horjul} je naš
Manhattan. Samo da še boljši. Ker imamo čist zrak.

PANTALONE: Aha, zraku se moramo zahvalit.

LAMERDINA: V hosti imamo medveda.

PANTALONE: In?

LAMERDINA: Smo naravno napredni ...

PANTALONE: Bo dovolj. Vzeto na znanje.

Ups! Pardon, zdi se mi, da sem se spomnil!

Skoči na drugi konec mize k šahovnici in se zabulji vanjo. Puli si lase.

Bit v špilu, bit v špilu ...

TARTAGLIA: Pantalone, lepo prosim! Če je stari Scaramuccia enkrat izvalil "bit v špilu"²¹, ni treba vam non stop kokodajsat isto!

Nehajte že blefirat in naredite hudičevo potezo!

PANTALONE: Ja, poteza ... potezica ...

Ej, jej, jej, kar ena vročica me kuha. Prijatelj Tartaglia, prosim, pridržite mi plašč.

Sleče plašč in ga preda Tartaglii tako, da z njim zakriva pogled na šahovnico. Preračunava.

Kraljica na f7, skakač na c3. Trdnjava na lovca, mala rokada. In smo v špilu. *Ukrade figuro.* He, he ...

Medtem Tartaglia seže v žep plašča in (publiki dobro vidno) ukrade dva cekina.

PANTALONE: Hops, kopitljavček, pa te imam.

Si slovesno spet nadene plašč in elegantno izvede potezo. Se pokloni Tartaglii, Tartaglia se pokloni nazaj. Pantalone sede, Tartaglia se nagne k šahovnici, da bi še sam odigral.

DOTTORE *Tartaglii*: Tartaglia, prosim, zadržite se. Bosta kasneje. Opravimo z dnevnim redom, potem pa lahko špilata, kolikor hočeta.

21 Mile Korun, *Biti z igro: razmišljanja o gledališču, o igri in uprizarjanju, o gledalcu in predstavi, o režiserju in igralcu in še o čem* (Ljubljana, Mestno gledališče ljubljansko, 2006).

Torej: nagrada velikega barda.

Predlagam, da letos nagradimo moj remake.

LAMERDINA: Super ...

DOTTORE *z narejeno skromnostjo*: Hja, saj veste, jaz marsikaj takole, mimogrede ...

PANTALONE: Pardon, kolega! Tukaj bi pa jaz, con permesso, prosil za pojasnilo. Kakšen remake?

DOTTORE: Carissimo amice, dovolite, da vas poinformiram. Izhajam iz dela – pravzaprav delca našega prijatelja, maestra Scaramuccie izpred štiridesetih let, ki je pretreslo ...

PANTALONE: Še kako vemo, da je Scaramuccia tresel pred pol stoletja. Kje je pa ta vaš remake, ki naj bi ga mi danes nagradili z dosmrtno rrrrento?

DOTTORE: Seveda ... Trenutno je on še v fazi koncipiranja. Ampak mislim, da to ne bi smelo bit ovira ... Navsezadnje smo pred leti nagradili mozaik²², ki ga tudi nihče ni videl, pa še bi se našlo.

LAMERDINA: Remake! Fantastično! Jaz bi ga rada kurirala!

PANTALONE: Kurirala? Kako vi to, cenjena kolegica?

Do tega trenutka sem bil prepričan, da se kurirajo razstave.

LAMERDINA: Saj! Veste, zdaj se pa vse ... nekako zliva.

Pri likovnikih je že. Slikarje so odpikali, imajo samo še kuratorke. Ampak tudi njih bodo odpikali in bodo imeli samo še {Zdenko²³}. No, in ker je ta remake tako rekoč v idealni fazi ...

DOTTORE: Likovniki so si postlali kot polhi. Mi smo pa reveži. Kolegica, če prav razumem, implicirate ...

LAMERDINA: Odpikajmo igralce!!

Pa še tisti brezvezniki z univerze nas ne bodo mogli več izsiljevat z enimi dopisi.

22 Pater Marko Rupnik, Prešernova nagrada l. 2000; za mozaično poslikavo papeške kapele Divini redemptoris – ki jo je pred podelitvijo videl izključno dr. Milček Komelj. Poročila ne navajajo, če na eno ali na obe očesi.

23 Zdenka Badovinac, za katero se je upalo, da bo prva mumificirana direktorica Moderne galerije. V analih slovenske galeristike zapisana kot zglodna soproga, ki je partnerja Jožeta Baršija nemudoma po inavguraciji poslala na Beneški bienale. Njen Jože je na bienalu gojil zelje. Naslov instalacije: *There are Many Answers to the Question About Why to Grow Vegetables*.

Mednarodno afirmirani Barši je bil instaliran na mesto univerzitetnega profesorja na ALUO. Zeljnato glavo je kronala tudi Jakopičeva nagrada za življenjsko delo (2016).

PANTALONE: Hm. Zanimiva misel.

Kolegi, predlagam, da prekinemo sejo in si vzamemo čas za premislek.

DOTTORE: Proti!

TARTAGLIA: Igralci, ja.

Gledam mladež skozi okno svojega kabineta, ko se drenja pred šolo. In sem žalosten. Ti pa ti pa ti, si rečem, bi lahko v življenju kaj dosegel. Lahko bi bili koristni. Ti bi bil kovinostrugar, ti frizerka, navsezadnje, rogač naj mu greh evalvira, še učitelj v osnovni šoli nečemu služi. In kaj bo iz vas? Raje ne pomislim. Mogoče je čas, da se kaj ukrene. Tak je pogled z mojega okna.

PANTALONE: Razumem.

Cenjenemu Tartaglii najprej hvala za dragoceno veduto. Kolegici docentki, magistrici Lamerdini, tantissime grazie za izvirne ideje. Upam, da mi ne boste šteli v zlo, če posežem v debato in jo vrnem v izhodišče, k bistvu, da tako rečem.

....

Nagrado dobim jaz!!

DOTTORE *prezirljivo*: No, no, no ...

Kaj pa dosežek, če se sme vprašat?

PANTALONE: Dottore, ne ti meni o dosežkih!

Oba veva, kdo je na vrsti!

LAMERDINA: Joj! Oprostite, je mogoče kdo videl mojo nogo?

TARTAGLIA: A je ni pod mizo?

LAMERDINA: Ko se razburim ... kar nekako razpadem. Noga v eno smer. Zadnjič sem jo zasačila, ko je predavala, kako se priostri pero²⁴. Roka je pa med tem popivala z odrskimi delavci v sosednjem bistroju.

TARTAGLIA: Zanimivo. Potemtakem ...

Kam jo mahne pa vaša ... no ...

LAMERDINA: Njo imam pa varno zaklenjeno v garderobni omarici.

24 Na AGRFT obdeluje gredico univerzitetna profesorica Žanina Mirčevska – v brezmadežni karieri ni zagrešila vrstice, ki bi spominjala na dramo. In je ne bo. Predava Dramsko pisanje I, Dramsko pisanje II in Dramsko pisanje III. V paralelni dejavnosti dramaturginje–ekscortistke (in zgleadne partnerice režiserja Eduarda Milerja) se odlikuje s tem, da v vsaki razčlembi od Ajshila naprej najde (potem pa še neoporečno izžene) fašizem ipd.

TARTAGLIA: A dajte no? V omarice vendar vlamljajo.

PANTALONE: Samo moment ...

Pantalone vstane in razburjen koplje po žepih.

PANTALONE *trešči po mizi, zarjove*: To je pa višek! Dva cekina!!!

VSI: Kaj ... Kako ... Kakšna ... O čem pa ...

PANTALONE *trešči še enkrat*: Vprašam: kdo mi je ukrrrradel dva cekina?!

DOTTORE: Kolega Pantalone, prosim vas! Nehajte že s cenenimi slepilnimi manevri. Zbrali smo se, da končno, lepo, kot se spodobi, potrdimo mojo nagrado, in ker ste očitno ostali brez adutov ...

Po stopnicah (c) priteče Colombina, za hrbtom skriva baston. Stopi v senat. Vsi se obrnejo k njej.

DOTTORE: Bellissimo!

Samo še vas se je manjkalo, mlada kolegica.

Bolje za vas, da imate tehten razlog ...

COLOMBINA: Imam.

DOTTORE: Bodite kratki.

COLOMBINA: Bom.

Pantaloneju. Ti boš moja dva cekina!!

Z bastonom trešči Pantaloneja po glavi, ta se zruši.

COLOMBINA: Na mesec. *Odide.*

DOTTORE: Zaprite okno! Takoj zaprite okno!

Lamerdina zagrne zaveso. Skozi zaveso Tartaglieva glava.

TARTAGLIA: Pulcinella! Vodo! Prvo pomoč!

PULCINELLA: Prihajam!

Z mizice pobere platenko in škatlo s priborom za prvo pomoč. Odide na senat. Brighella se ležerno nasloni na stranico. Veselo požvižgava, zadovoljen z razpletom. Izza senata po nasprotni stani, najprej ob stranici b, potem ob stranici a, prihaja duh. Ko pride do vogala A, je Brighella ravno obrnjen stran od publike, tako da ga ne vidi. Duh za trenutek počaka, da se Brighella obrne k njemu, potem razširi roke.

ARLECCHINO: Tika – taka, ča – ča – ča!

Čas beži.

Časek časkasti drsi, časje mezi, polzi, se svaljka, časiček
kobaca, ono taca, drobenclja, časuljka šiba, časlon maršira, čas
galopira, časoplan leti, frči ...

Frr, frr, frr ...

*Brighella zarjuje in se požene v beg v smeri urnega kazalca.
Duh jo mahne v obratno smer, in ko Brighella pridivja okrog
vogala B, si stojita iz oči v oči. Duh spet razširi roke.*

ARLECCHINO: Grob se za grobom odpira

v temo!

Iz globočin nas kliče:

Zlato! Zlato!

Kliče mrtve in hudiče domov!

Iz grobov!

*Brighella v dir nazaj, tokrat tudi duh teče za njim in tako
naprej, čim bolj inovativno po preizkušenem vzorcu. Zaključna
brca je obvezna: ko Brighella upa, da se je znebil zasledovalca,
in kuka okrog vogala, se mu duh prikrade za hrbet in Brighella
jo faše. Skratka, ko se Pulcinella vrne s senata, je Brighella
popolnoma izčrpan in zblojen od strahu. Duh izgine, Pulcinella
ne opazi ničesar.*

BRIGHELLA *ga objame*: O, moj ljubi, dobri ...

zlati, zlati Pulcinella.

PULCINELLA: Tace stran!

....

Ne bom se zapletal s čustvenim invalidom.

Ti ne misliš resno.

BRIGHELLA *lovi sapo*: Mislim ... resno ... kot sama smrt.

Nekej ... bi ... te prosu.

PULCINELLA: Prosi. Ampak brez običajnih neslanosti.

BRIGHELLA: Prosm ... a mi lah ... daš roko ...

Rokico. Prosm.

PULCINELLA: In kaj ti bo?

BRIGHELLA: Sam držu jo bom.

....

PULCINELLA: To je ...

Priznam, kompletен šok.

Ne vem ...

Kaj pa če ti velim, da prosi na kolenih?

BRIGHELLA: Zakva pa to?

PULCINELLA: Če ... kako bi rekel ... non sei romantico ...
romanticissimo ...

... potem odpadeš kot usran golob.

BRIGHELLA: Prec. *Hoče pokleknit.*

PULCINELLA *ga zadrži*: Ne, raje ne. Še ena kriza bi bila za to
šibko srce usodna.

Dolg pomenljiv pogled v oči.

TARTAGLIA *za zaveso, tečno*: Docentka ... dajte no ...

... prezračite že.

Zavesa se odgrne. V svojem kotu Dottore, spet na kahli. Ob kahli velik starinski črn telefon. Vsi sedijo precej poklapani, Pantalone z obvezano glavo.

DOTTORE: Glede na resnost položaja ...

Malce pridvigne zadnjico in spet sede.

TARTAGLIA: Dekan, vi kar ...

DOTTORE: Torej ... nadaljujem sejo.

Si zapisuje v beležnico. Nagrado prejme ... po soglasni odločitvi, seveda ... profesor ... Dottore. Jaz. Amen ... pod kamen. Zadovoljno odloži beležnico.

Manj zadovoljno. Od tukaj naprej pa ... off the record. Torej ... spoštovani kolegi ... vstane, pogleda v kahlo, sede ... če prav razumem, smo pod točko dve soglasni, da je treba zaščititi dobro ime spoštovanega uglednega profesorja Pantaloneja.

LAMERDINA: Jaz, če smem ...

Tartaglii ... odkar ste mi povedali, se ves čas bojim, da ni kdo vlomil. Kar ena taka nevroza me daje.

Nadaljuje. Vprašala bi, če imam ženski glas.

DOTTORE: Mislim, da se vsi strinjamo ... *vstane, pogleda v kahlo, sede ... da ima docentka Lamerdina pravico do ženskega glasu. Želel bi pa docentki predočiti dejstvo, da jo čaka še habilitacija ...*

LAMERDINA: A jo je, a jo ni?

DOTTORE: Kako to mislite, spoštovana kolegica?

LAMERDINA: Ja, tako.

S plosko dlanjo dvakrat hitro pofočka po ploskem delu pesti, med palcem in kazalcem.

Kako pa?

DOTTORE: Draga kolegica. Velecenjeni kolegij tukaj ... *se nakloni vsem po vrsti ... se je soglasno odločil, da ne bomo obravnavali namigovanj, pač pa da se bomo osredotočili na gnusno obtožbo, da je spoštovani Pantalone il Magnifico, profesor venerabilis et mirabilis, kandidatki – v popolnem nasprotju z uzusom ... vstane, pogleda v kahlo, sede ... redno mesečno abcigal dva cekina. Spoštovani kolega je v zvezi s tem pristal na pregled, bila ste prisotna, ko je pred vsemi nami obrnil žepe in neizpodbitno je bilo ugotovljeno, da tam ni niti enega cekina, kaj šele dveh.*

Da ne bi po nepotrebnem dvigovali temperature, predlagam ...

LAMERDINA: Zakaj se je pa potem drl?

DOTTORE: Kdo se je drl?

LAMERDINA: On. Moja dva cekina ...

DOTTORE: Spoštovana kolegica ...

Zakaj si se pa drl, Pantalone, vranča ti takega?

PANTALONE: Če dovolite. Prosil bi, da ostanemo v okvirih akademske diskusije in da se izogibamo govoru ulice. Prav nič se nisem drl. Nekako ... mi je samo od sebe prišlo na misel, kako lepo bi bilo, če bi v tistem trenutku imel dva cekina. Ker me je preveval občutek, da se nahajam med zaupanja vrednimi kolegi, sem ta svoj intimni pomislek tudi izrazil.

Moram se pa absolutno opravičiti spoštovanemu gremiju, če sem, ponavljam, če sem s to nekoliko zasebno obarvano izjavo vnesel nemir v ta, naj mi bo dovoljeno reči odkrito in iz srca: posvečeni prostor.

TARTAGLIA: Še zmerom imamo tehnični problem.

S palcem in kazalcem ene roke ponazori luknjo, s kazalcem druge roke pokaže nanjo.

DOTTORE: Razumeli smo poanto, kot jo je formuliral vedno lucidni spoštovani Tartaglia. Torej, da ne bi po nepotrebnem dvigali temperature, predlagam ...

Zazvoni telefon. Dottore zgrabi slušalko in zarjove.

Senat!!!

Požre cmok. Ugrizne se v jezik. Popolna sprememba tona.

A-a.

Ja, seveda. Ja, že rešujemo. Nemudoma smo pristopili ...

....

Ne, ne, kje pa, spoštovani rektor.

Kaj pa, vražička vam kosmatega, seveda, seveda ...

Ja. Haha ... Hehe ...

Medtem ko govori, vstaja s kahle in se malce priklanja nevidnemu rektorju.

Ampak kaj ...

Kako!?

Spoštovani profesor {Papič²⁵}! Dragi kolega ...

Vleče hlače gor, se še kar priklanja.

Dragi kolega ...

Z dolžnim spoštovanjem, ampak odločno moram protestirat.

Z dolžnim spoštovanjem!

Profesor {Papič}!

No, no, profesor ...

No, no, to je pa že pretiravanje.

....

Vlade se menjajo, ampak kaj se pa nas to tiče ... Pustite ukrepe, midva že veva ...

To je pa že ...

K-kaj ... Ne, ne ...

Kako da ne?

Kaj?

Kaj?!

Nemogoče!

To bomo pa ...

Halo!

Hvala.

Odloži. Hkrati pokrije še kahlo. Telefon in kahlo z nogo odrine pod mizo.

DOTTORE: Zdaj smo pa tam.

LAMERDINA: Kdo je pa bil?

DOTTORE: Saj ste slišali. {Papič}.

LAMERDINA: A je kaj rekel?

DOTTORE: Je. Da nas imajo zdaj pa že ... rahlo poln k.

TARTAGLIA: Da bi se rektor alme mater tako izražal?

Ti mona.

DOTTORE: Poln k je poln k. Tako se menimo, ko gre za nohte, off the record.

PANTALONE: Pa kaj?

DOTTORE: Rekel je, da po hodnikih in predavalnicah univerze straši. Preiskava je pokazala, da gre za masko po imenu Arlecchino, ki smo ga mi brcnili na cesto. Pisali so v Bergamo in od tam dobili črno na belem, da brez Arlecchina ni commedie dell'arte. Zahteva, da mu vrnemo službo.

PANTALONE: Res ne vem, kaj se ima en šraufenciger dohtar za vmešavat v naše zadeve.

Mi smo kulturniki.

LAMERDINA: Mi smo specifični.

DOTTORE: Kolega {Papič} je štrom, ne šraufenciger.

PANTALONE: Naj štela kavomate in naj neha vtikat nos v reči, o katerih nima pojma.

DOTTORE: Nadalje ... da že – citiram – dvesto šest let, en mesec, en teden, pet dni, devet ur, štiriinpetdeset minut in celih sedem sekundic – konec citata – nismo proizvedli igralca z diplomo commedie dell'arte.

Zadnji opomin spreminjajo v ultimat.

Če ga ne proizvedemo do polnoči, bodo zaprli pipico.

VSI: Pipico!?!?

DOTTORE: Ja, pipico. Opolnoči.

LAMERDINA: Ampak mi smo jim pa že tisočkrat rekli, da smo specifični.

DOTTORE: Zaprli bodo pipico.

Za konec pa ...

... najtežje, spoštovani kolega in prijatelj ... Pogoj za nadaljnjo diskusijo je, da uredimo ... škandal ...

Doktorandka je bila kaplja čez rob.

Vzdih. Pantalone ...

Naredil sem, kar sem mogel.

PANTALONE: Pomeni?

DOTTORE: Mogoče bi bilo dobro ...

S kazalcem in sredincem izvede pantomimo: nogi, ki hodita po mizi do roba. Za njima pride druga roka in izvede frco.

PANTALONE: Ni govora!

DOTTORE: Pantalone, žal.

Zdaj gre za pipico ... *Skomigne.*

PANTALONE: Dottore! Pa ne da je to odpoved?

DOTTORE: Reciva temu: soglasno slovo.

PANTALONE: Si znorel?

Meni! Meni, Pantaloneju, da bi kdo dal odpoved?

DOTTORE: S težkim srcem ...

PANTALONE: Zaradi ene ...

DOTTORE: Hudi časi ... *Razširi roke.*

PANTALONE: Namalajte si odpoved!

Prrrrekleta mafija, tutti quanti!!

Se vidimo na sodišču! *Odide, stopnice (c).*

DOTTORE: Zbogom, prijatelj. Pogrešali te bomo.

LAMERDINA: Zdaj, kajneda, ko se je to delovno mesto izpraznilo ...

DOTTORE: Tiho!! Imejte malo pietete!

Še enkrat otožno za Pantalonejem. Zbogom!

....

Tečno. Gremo gledat, kako bi na hitro proizvedli tega frdamanega šmiranta.

Vsi trije se odpravijo na oder.

Brighella!

BRIGHELLA: Na razpulago! *Se priključi.*

Obstanejo na prosceniju, gledajo v dvorano. Dottore korači po prosceniju levo in desno.

DOTTORE: Brighella, povzetek!

BRIGHELLA: Rade vole, šefe.

Torej, presejavanje je biu zmeri deu ud vratarja.

Je pa tud res, d ta nš Arlekino nikol ni biu zgled brzine, prej bi reku, d je meu dve leve, zato smo tud prdelal, kr smo.

No, pol ga je pa prufesor gazda še šuterou.

In kle je use skp nekaj zastal.

DOTTORE *ocenjuje*: Ampak saj tole je ... čez {petsto} kandidatov.

BRIGHELLA: Pu moje jih bo kr {taužent}.

DOTTORE: Je kakšna možnost ... da bi ti? Za primeren znesek ...

BRIGHELLA: Bujim se, d je vlak udpelu. Ukroh vugala sm zvedu, d bo kle pu ta novm pulcajska akademija.

Mnde se juttr nausezgodu seljo not.

Upejmo, d hišnik ustane ist. Jes jh bom prou punižn prosu, če majo plac še za v. d.-ja tajnce.

Praujo, d so pulcaji ludje, s kerimi se da.

Kej več pa jes težko ...

DOTTORE: Zoprna reč ... *Kaže na publiko.* Samo pogledjte ...

Koliko glav ...

Kako valovijo ...

Strahota.

BRIGHELLA: Sam eno nucate, ampak ta pravo.

Se pa to pot kr mal bujim ... *Skomigne.*

TARTAGLIA: Jaz jih gledam in sem žalosten. Le kaj jim je, da rojijo sem not?

Kakšen hudobec jih goni?

Bolj ko jim plozaš, manj zastopijo.

BRIGHELLA *pokaže na publiko*: A slišite to?

Prisluškujejo v dvorano.

Tih. Puslušite!

Prisluškuje v dvorano.

Tišina!

Spet pozorno prisluškuje. Doseže, da se dvorana popolnoma umiri in pozorno prisluhne.

Kva je to?

Spet.

A jih slišite?

....

Mi trajamo – oni pa nč delj ud piščančiga čiuka.

Kavsne enkrat, kavsne dvakrat – in ga ni. Med dvema

kavskoma bi hotu pa dužvet ...

putana, ma ke dužvet, kér če dužvet, ma najprej za žvet ...

On bi hotu, d se mu u pičo nasuje ... qualcosa di piu grande!

Di piu profondo!

Ud česa, vs prašam.

Neki.

Zlepa ni dost. In hvala ta črnmu, dokler je tko. Kle pridemo
notr mi.

DOTTORE: Kaj pa če bi ... kar nekoga? Na slepo?

BRIGHELLA: U teh cajtih? Puglejte mal ukrog sebe.

Jes ne bi biu tok kurajžn.

DOTTORE: Katastrofa. Morda pa ... kljub vsemu volonter?

BRIGHELLA: A ste pr seb? Prejšn dekan Skaramuča je sam enkrat
probu z enim.

Ga je tip nasrou, še predn je stopu skoz urata.

DOTTORE: Pa Arlecchino? Kje ga lahko staknemo?

BRIGHELLA: Ne mene prašat.

Kr sami ga ište.

DOTTORE: Veste, kaj je naredil nekdo na smrtni postelji?

Naročil je steklenico šampanjca, spil kozarec in rekel:

Ich sterbe.²⁶

Ste slišali?!

Ich sterbe!!! Tartaglia! Kje je flaša?!!

*Odide, Tartaglia in Lamerdina za njim. Tudi Pulcinella
pospravi delovni prostor, odhaja, Brighella za njim. Pulcinella
naredi nekaj korakov, se ustavi. Brighella za njim. Pulcinella
pogleda nazaj. Ponovita.*

PULCINELLA: Kam pa ti?

26 Opis smrti A. P. Čehova, deloma po biografiji Henrija Troyata, Čehov
(Ljubljana, Znanstveno in publicistično središče, 2001).

BRIGHELLA *poklekne*: Ja ... h teb.

....

Če me uzameš ...

Kle me vendar ne morte pustit samga...

Pulcinella tehta, potem skoči k njemu in ga burno objame.

PULCINELLA: Predaj se vetru, naj gre kamor hoče! O, raduj se, daj si duška, zdaj poj in igray, moje stanovitno srce!

Greva!

Ga prime za roko in ga odvleče.

V zadnjem trenutku na oder pridivja Lamerdina.

LAMERDINA: Prosim! Prosim! Prosim!

Med njenim nagovorom se prižigajo luči v dvorani.

Imamo top urgenco! Dottore in Tartaglia že pijeta in zapitek bo neznanski, za plačilo pa sta zadolžila mene.

Zdaj pa, prosim, pozor! Pozivam vse potencialne sponzorje in donatorje, ki bi želeli prispevati več kot tisoč evrov, da se nemudoma zglasijo v moji garderobi. Vse ostale pa pozivam, da mečete denar kar na oder. Stojte nam ob strani v tej najtežji uri in mečite! Zdaj gre zares! Mečite že, pri vseh silah pekla vas zaklinjam, samo mečite ...

Odide. Jurček vstane in za dober zgled na oder vrže pest kovancev.

Tretje dejanje

Ko gledalci hodijo v dvorano, odrski delavci v modrih haljah odnašajo še zadnje kose opreme in inventarja. Odnesejo tudi drogova z zaveso, tako da oder in senat ostaneta popolnoma gola. Levo in desno na rob proscenija namestijo velika ventilatorja. Na senatu pijana smrčita Dottore in Tartaglia.

BRIGHELLA: Jes sm pa mal založu.

Vzame zobotrebec iz ust. Rigne.

Mrbit je cajt, d si še jes uredim kukr eno eksistenco.

Pusebi zdej, k bom pulcaj.

Ja, sm založu. Še enkrat rigne.

Tale moj Pulčinela ... je pa za šporhetam ud hudimana.
 Pa tud ... na sploh ... To je en urejen dom. Večerja – za use.
 Zravn krožnika flaška piva, mrzla, da se rosa dela na nej ...
 Žena pa lubica fletn nuseča s ta trinajstm, če sm prou šteu, pa
 še utroc, use pud isto streho.

Mene so uzel za svojga na tkole. *Tleskne s prsti.*

In to je tist, kr na konc šteje.

Če sploh kej.

Sm douh mislu, d maš za bit ... mačo.

Gnar, babe, pjača ...

In kva boš?

Kinto boš sprašu na loto, če ne da ona tebe, daš ti babo na
 čevl ... nazadne pa ciroza. Bele miške. Delirij.

Pa si.

Če maš zegn – ker loh tud, d te ni.

Lubčki zlati, za usako ta zadno rase palca.

Ne, ne, mene so najdl.

Sm douh eskiverou, ampak so me.

Tud vs še bojo, ne skrbte.

Dregne Dottoreja.

Ej, šefe!

Dottore godrnja, prepeva, preden dojame. Napol.

DOTTORE: Kaj bo dobrega, šefe?

BRIGHELLA: Šefe, zbrihat se. Du pounuči mamu rok. Pol bo
 treba pa primopredajo pudpisat.

DOTTORE: Kakšen rok, šefe? Kdo bo meni rok?

Od Ljubljane do Celovca – ga ni!

BRIGHELLA: Šefe, naručen je, d se brez primopredaje loh spokam
 še jes. Ej, šefe, konc je.

Finito.

Pa ne mislt, d se zato loh kr valate.

DOTTORE: Jaz se valjam, kadar mi paše, kjer mi paše!

Juhu – juhu!

BRIGHELLA: Šefe, pudpisat bo treba.

DOTTORE: Kaj bo treba, šefe?

BRIGHELLA: Pudpisat.

DOTTORE: Ja, pa podpiši, ne, šefe.

BRIGHELLA: Jes nism kompetent. To ste vi, šefe.

DOTTORE: Imam drugo delo ... Nič ne bom podpisoval ...

Kar sam daj ...

BRIGHELLA: Ampak moj putpis ne zaleže.

DOTTORE: Zakaj pa ne, šefe? Zakaj bi bil pa tvoj slabši ... kot je dekanov ...

Boljši, ne pa slabši! Juhu – juhuhu!

BRIGHELLA: Vi mate čitabo, ne jes, šefe.

DOTTORE: A čitabo? To pa lahko na mestu ... uredimo. Papir ...

Tipa po tleh, najde prazen list. ... Svinčnik ... Iz žepa

potegne kuli. Jaz ... profesor doktor ... ga gleda ... Dottore ...

imenujem ... Brighello ... za ... namestnika dekana ... Podpis ...

Pika ... Na čitabo. Pa si. Mu porine čitabo in mu z roko nakaže, naj se pobere.

Najde v žepu žig in ga vrže za njim. Pa še štempelj ...

Premakne Tartagliovo nogo tako, da jo ima za vzglavnik, že smrči.

BRIGHELLA *pobere žig, si ogleduje papir*: Hudir si ga ved, če je to kej vredn. Namestnik dekana ene takele šole ...

... della miseria ...

....

Kokrat ga bo Brigela še fletn namoču, pa vrgu karto, pa zvrnu en per, predn ga predelajo u pulcaja?

Cigule migule ...

....

Čitabo ...

Štempelj ...

Kdor ma čitabo pa štempelj, je zmagou. So rekl ta star.

Spravi oboje.

Lej, lej, kerga je prnesl.

Pride Colombina.

COLOMBINA: Kje je pa Pulcinella?

BRIGHELLA: Duma.

COLOMBINA: Ga ne bo v službo?

BRIGHELLA: Mugoče kasnej ...

COLOMBINA: Kako pa to?

BRIGHELLA: Na svatbo se prpravla.

COLOMBINA: In kdo se bo poročil?

BRIGHELLA: V. d. tajnice pa namestnik dekana.

COLOMBINA: Imamo namestnika?

BRIGHELLA: Kriza.

COLOMBINA: Ne bi si mislila, da imata Pulcinella in docentka

Lamerdina ... Namestnik, si rekel? Briga me. Na tej šoli se itak samo zaskakujete. Mene že ne boste več videli. Grem za asistentko {na filofaks}.

Hočem svoj doktorat. Na zagovor sem prišla.

BRIGHELLA: Kakšn zagovor?

Šola je prazna. Kle ni nbenga.

COLOMBINA: Kje je pa komisija?

BRIGHELLA: Leži, mrtu pjana.

COLOMBINA: Pa Pantalone?

BRIGHELLA: Okroh sudnije se ulač. Tm ga išč.

COLOMBINA: Odpade. Tja ne grem po doktorat.

Na sodišču jih ne delajo.

BRIGHELLA: Hoho, to se pa motš.

Naša ibr obr znanstvena stroka ma mlade prou na sudiš.

Kr mene pusluš.

COLOMBINA: Poslušam.

BRIGHELLA: A s ti že slišala za Ferlancov bozon?

COLOMBINA: A misliš Higgsovega? Tistega, ki so ga odkrili v pospeševalniku?

BRIGHELLA: Mislm Ferlancovga.

Nš sudiše ne iše u pospešvalnku, ampak tko d bremza.

Zaviramo, bremzamo, žlajfamo!

In pol, ko se use ustav, nm na podn pade Ferlancov bozon.

Veš kva smo s tem dukazal?

COLOMBINA: Ne.

BRIGHELLA: Kér kol pasi drek!²⁷

Nobelova nagrada!

COLOMBINA: Moj doktorat že ni pasji drek!

V prvi vrsti vstane Jurček in maha Colombini. Colombina ga opazi in se zdrzne. Pogleda še enkrat.

COLOMBINA: Zakaj pa tisti tam maha?

BRIGHELLA: Pus ga. En bumbar. A čš, d ga nagonm?

COLOMBINA: Ni treba.

Ga gledata. Jurček počasi odneha in sede.

COLOMBINA: Ne premaknem se, dokler ga ne dobim.

BRIGHELLA: Ampak tuki sva sam ti pa jes.

COLOMBINA: Znajdi se!

BRIGHELLA: Kuko?

COLOMBINA: A nisi rekel, da imamo namestnika?

BRIGHELLA: On se bo poroču. Ma druge skrbi.

COLOMBINA: Moj doktorat mu bo odgnal skrbi. Pa jaz mu jih lahko odženem. To mu sporoči.

BRIGHELLA: Bom sporoču.

Še zmer manka kumisija.

COLOMBINA: Reci namestniku, da naj pride in me pogleda. Če se mu ne bo zaiskrilo, je cota.

BRIGHELLA: To so pa hudo resne besede.

Posluš, a maš to reč sabo?

COLOMBINA: A doktorsko tezo?

BRIGHELLA: To.

Colombina iz torbice izvleče pomečkan svitek.

BRIGHELLA: Pukaž.

Bere.

Ohoho ...

Ti pa nis pu žup prplavala ...

27 Gl. proces Patria (aka dvoje ukradenih volitev). Tožilstvo je v osmih truda polnih letih pridelalo znamenito formulo: "... na neznanem kraju, ob neznanem času in na neznan način ... je obtoženi prejel oblubo ..."

Gl. deset let šikaniranja – štiriindvajset ovadb in procesi proti Francu Kanglerju & priležna vloga sodnika, nekdanjega uslužbenca zločinske politične policije v totalitarni Socialistični federativni republiki Jugoslaviji.

Gl. proces proti Mirku Noviču itd.

Bere.

Veš kva, uvod ni švoh.

Ko se to dela.

Bravo.

Bere.

Suli ne manka u te prati.

Bere.

Tole pa speleš k formula ena.

Brez mlatenja prazne slame ... nč plonki-tonki ...

Bere.

Čak ... A jes prou vidm?

Bomboletta di merda!

Kej tacga pa jes še svoj žiu dan ...

Punči ...

A veš, kvas ti kle ...

Bere.

Sklep ...

Razturaš ... Kr uroče mi je ratal ...

Sej ...

To?

Kaže na mesto v doktoratu. Se gledata, Colombina prikima.

Neverjetn! Še enkat te prašam ...

To? *Se spet gledata, Colombina prikima.*

Punči, ti ... Sej ti si genij!

COLOMBINA: Sem, a ne?

Dobro sem se ga spomnila.

A ne?

BRIGHELLA: Punči ...

Loh d Brigela ni biu perla ud hišnika. Ne ud hišnika, ne ud kej družga. D je vidu zmeri sam svojo malho ... Loh d on še nima na vest enga samcatga dobrga dela.

Je, kr je.

Ni pa on še reku ta zadne.

Orka, če ne kukr hišnika, se me bote zapomnl pa kukr namestnika. Ta dukturat gre pr te prič na zagovor! Tuki pa zdej, d gaujo usi slišal.

Potegne na plan čitabo.

A sm a nism! Čitabo!

Še du pounuči!

Če so te usi pustl na cedil, punči, jes te ne bom!

Dvigne roko. S tole roko, manu propria, bo Brigela vodu tvoj zagovor!

Pr prič!

DOKTORAT

Brighella vzame v roke kitaro. Tiho uglaševanje. Oder potemni.

Brighella proti prosceniju, stoji ob strani.

Colombina na sredo odra pred senat. Colombina je sopranistka.

Predvsem sopranistka. Svetujem gledališčem, da ne varčujejo. Tisto, ki si lahko privošči Ano Netrebko, naj se ne obotavlja.

Colombina zapoje. Bist du bei mir, BWV 508.

Vzporedno dogajanje: medtem ko se izvaja doktorat, se prebudita Dottore in Tartaglia. Dvigata se, se prekopicujeta, padata, a prej ko slej jima uspe obstati, proti koncu morda tudi sama pritegneta. Objeta se majeta naprej in nazaj.

TARTAGLIA *popolnoma pijan*: Božansko. Jaz slišim ... Božansko ...

BRIGHELLA *na publiko*: Kdo, vs prašam, kdo ud vs bi si upou kle spreminat pikcol?!

Nó je pa hudoba stara silu pupraulat dva udstavka!

TARTAGLIA: No ... Kaj bi ti rekel, Dottore? Ti, ki si od foħa.

DOTTORE: Mene je ... ta struktura ... dotolkla.

OBA *vzneseno tulita*: Od Ljubljane do Celovca ...

Dottore pade na rit. Tartaglia ga pobira. Odkolovratita po stopnicah dol in za senat.

BRIGHELLA: Slišal ste glas.

Pokaže na nekoga zadaj. Ne, ti tm gor, ti ne. Gruntou si, al maš raj bencin al dizl, pa d ma suseda dobre noge, pa d se teb ta hec že mal uleče.

Pokaže na gledalko. Ona ga pa je.

....

Pa ti!

Kva pa ti? Ja.

Pa ti. Ti tud?

Glas.

Ker si je že kdaj umou ušesa, ga je.

Ti?

Glas.

....

Slišal ste ga lebdet brez teže, tm gor, taužent kilometrou stran
ud zemske jebe ...

....

Kva smo že vse talal, kva use nagrabl.

Naslovi, nagrade ... Točke, napredvajna ...

Gnar ...

Med publiko.

Gluhi za glas smo se klajnal opicam pa hijenam. Du tal.

Jh vikal pa častil.

Šparal rt. Ne udprl kluna.

Cvikal, d bomo smešn.

Še mal in nš cajt bo puteku.

In zdej, prašam ... *Privleče izza srajce čitabo.*

Čitabo!

Jes, Brigela, namestnik dekana, prašam: A si ga je zaslužila?

Ker, lupčki, vi ste kumisija. Vi ste sudniki – pa ne taki k uni
tm!

Ti, ti, pa ti. Pa še ti.

Vsi!

Vi boste puvedal!

Dejmo, roke gor!

Enkrat! Enkrat samkrat!

Po pričakovanju se roke ne dvignejo.

Nej dvigne roko, kér je prot! *Gleda po dvorani.*

Nej dvigne roko, kér je za!

Gleda po dvorani. Če ni odziva: popolna sprememba tona.

Mirno, resignirano.

Lupčki, kva išete kle, če si nč ne upate?

COLOMBINA *razburjeno*: Tam, tam! *Kaže proti zadnji vrsti.*

Moj doktorat!

Joj!

Moj doktorat!

BRIGHELLA *stopi v dvorano*: Puglej jo, če te ni sram. A si ga je zaslužila?

Se bujiš, da boš smešn? To si ja ud unga mumenta, k si cepnu sm not, pa tud če maš to drekasto kravato.

Mislš, d so to sam drug, ti pa ne?

Kle smo usi ene baže. Al pa ti, kva boš, če si tok ohrna, d še sama seb ne prvošeš? Mar bi ležala duma pa srfala pu internetu.

Dvign rokco. Špil je šu, kamr je šu. Ampak to mo pa mrbit še spravl čez.

Ena roka. Sam ena!

Ti! Dvign!

Kva ti bo ceu svet, če si ne upaš bit, kr si? Al pa kr nis, sej je ista figa – sam de si upaš.

Nehi že tumbat pa se zgan! Sej nis na sedmin!

Bravo! Profesor {Slavoj Žižek²⁸} je prletu direkt iz Buenos Airesa, d je uzdignu roko! Ustante, prosm, guspod profesor, pa se jm pukažite. Hvala!

Še eno!

Še eno hočm! Sam še eno! Ti! Drž roko! Ne spušat.

Dej roko. Dej, d ti pumagam! Skup jo bova dvignla! Dejva!

Horuk!

Ne spušat!

Avtor canovaccia priznavam, da na tem mestu brcam v temo.

Poteka predstave ni mogoče predvideti, tudi besedila ne.

Brighellina naloga je doseči, da publika množično izglasuje doktorat. Vsakič, ko se dvigne nova roka, Colombina poskoči od veselja. Če se ne dvigne nobena, pa tudi prav.

Brighella se vrne na proscenij. S Colombino stojita na sredi.

Primeta se za roke, Brighella zapre oči.

BRIGHELLA: Naredl smo ga.

....

Loh date roke dol.

Colombini. Ti pa, Kolombinca, si mi doužna enga puštenga.

28 Prof. dr. Slavoj Žižek, presidente honorario del departamento leninista de bufones y malabaristas argentinos. Prišel na slab glas, ker ni bilo moč ovreči suma, da sta mu pot do akademskih nazivov in položajev trasirali najprej prof. dr. Renata S., nato pa (navada, železna srajca!) še prof. dr. Jela K..

Enga še, zato pa tok bolj vročga. Kukr znaš sam ti. To ni mejhn dolg!

COLOMBINA: Si rekel, da bo svatba. Od daleč se sliši vrišč karnevala! V gneči bova našla priložnost, da se skrijeva in ga poravnava!

Oh, kako rada delam doktorat!

BRIGHELLA: Če bo le še cajt! Če bo le ...

....

ARLECCHINO *vpije iz zadnje vrste*: Zlato!

Zlato ...

Našel sem zlato!

BRIGHELLA *nazaj v dvorano*: Kér ga je najdu?

ARLECCHINO: Jaz! Arlecchino!

BRIGHELLA: Prepozn! Kle je že use kaput!

ARLECCHINO: Ne še! Ura še ni polnoč!

BRIGHELLA: Pol pa puhit!

Colombini. Arlekino je najdu zlato.

....

Kva sm reku?

Dojame, zavpije. Arlekino!?

Arlekino!!??

On je ja mrtu!

Pade na rit. Pobere se, bega.

Iz pekla me kliče!

On je hudič! *Pade na rit*.

Hudič!

On je peklenšček!

Ostan, ker si, Arlekino!

Ne hod sm!

Ne še! O, ne še! Ne me!

Ne! Prosm, samo mene ne! Ne še!

Apage!

Colombina ga gleda in se zabava, smeji se in začne v krogih poplesovat okrog njega.

COLOMBINA *poje*: Arlecchino je hudič ...

....

je hudič, je hudič ...

....

Arlecchino je hudič,
je hudič, je hudič ...

Se primeta za roke in se odvrtničita z odra.

ARLECCHINO *prihaja iz dvorane: Pa te imam.*

Ustavi se v prvi vrsti pred Jurčkom.

Zlato!

Našel sem zlato!

Kje vse sem ga iskal!

V depoju, za znučanimi kulisami salonov, izbic, ječ, vrtov, trgov, hribov, oblakov. Pod škripavimi skladi praktikablov. Na nebu, za sofitami. V fundusu, med zaprašenimi lasuljami, rokavicami, štumfi, larfami, pod kupi krinolin, med kutami, rjavečimi oklepi, žezli, križi in meči, pod ogrinjali, cilindri, grmadami škornjev in škrapetov, med špriklami marel. Na blagajni sem si priščipnil prste, ko sem pipal staro železno kaso. V foyeru sem prekucnil pepelnike in biste bivših prvakov, zvezd, impresarijev. V igralskih garderobah odprl vsako škatlico s kremo, iztisnil gel iz tub, razmazal šminko, raztrosil puder. Preiskal galerijo, balkon, lože, cercle, parter in preddverje. Pokukal za zastor in za reflektorje, razdrl zvočnike, celo v frzenk sem se spustil, med miši in pajke. Prekopal zamaščene, popacane, uhate, pokracane kopije iger, orumenele gledališke liste, pretečene vstopnice, pogodbe, zapisnike, sporede, razporede, plakate, fotografije, trakove, zgoščenske, za povrh pa še vedra, metle, vilede, kondome, vse rabljeno in obrabljeno. Dvignil predpražnik ...

... in ga našel.

Zlato, ki pozlati cel svet.

Pred nosom je bilo skrito.

Zlato! Imam te!

Zgrabi Jurčka in ga vleče na oder. Jurček se spotika in obrača kot slabo vodena marioneta.

ARLECCHINO: Zlato prihaja! Zlato!

Oddihuje si in gleda naokrog. Izza senata Dottore in Tartaglia, objeta tulita sentiš pijansko popevko.

DOTTORE, TARTAGLIA *na ves glas*: Ti mirno spavaj, spavaj, spavaj, usni sanak svoj, ja idem dalje ...

Ustavita se pred Jurčkom in Arlecchinom.

TARTAGLIA: Jaz sem ... da se razumeva, en absoluten ... no, no ...

Dottoreju. No, kaj bi ti rekel? Ti, ki si od foha ...

DOTTORE *pojasni, kaj*: Kuri muri ... od ovce ...

ARLECCHINO: Zlato je tukaj.

DOTTORE: Kdo si pa ti?

ARLECCHINO: Jaz sem Arlecchino. Me ne poznate?

DOTTORE: Ja, seveda te poznam ...

Ti si tisti ... ki nas je vse za-j ...

Poljubi ga, Tartaglia. On ... je za-j ...

Nagradit ga je treba ...

TARTAGLIA: Brat, dovoli ... *Hoče poljubiti Arlecchina.*

ARLECCHINO: Čas bo potekel.

TARTAGLIA: Dovolj, da te poljubim ...

ARLECCHINO: Čas bo potekel!

Ob glasbeni spremljavi skozi dvorano na oder prihaja poročna povorka. Pulcinella kot nevesta, s pajčolanom do tal in z venčkom v laseh. Sledita ji Kandidatka in Matka, preoblečeni v svata, obe s polmasko, v fraku in z melono, primerno opremljeni z inštrumenti za povzročanje hrupa (boben, činele, trobenta, raglja, piščalka ipd.). Dottore in Tartaglia opazujeta prizor, dokler se prišleki ne razporede na odru, potem se Tartaglia zdrami.

TARTAGLIA: Dottore ... Njemu se pa zdi ... da bo čas potekel ...

DOTTORE: Povej mu ... da čas ... ni noben ... faktor ...

TARTAGLIA *Arlecchinu*: Dovolj brat ... da ti dam ...

poljub večnosti ... Čas ... je iluzija ...

ARLECCHINO: Trinajst minutk do polnoči. Še je čas.

TARTAGLIA: Dottore ... trinajst minut ...

Pazi, Dottore, prijatelj moj ... Za vogalom so policaji ... pazi, lahko ti vzamejo izpit, ker si ... vinjen.

V zadnjem trenutku boš ob izpit ...

ARLECCHINO: Samo še dvanajst minut ...

TARTAGLIA: Dottore ... še dvanajst ...

DOTTORE: Čas ti moj, vse prekratko merjeni ...

In odmerjeni ...

Scvrknil si se ... žal ... ker te nisem dovolj zalival ...

V tem smislu bi jaz ... še kaj malega ...

Iz žepa potegne steklenico in gleda, če je v njej še kaj pijače.

Ni? Pa ni. *Jo odvrže.*

Kot je sojeno ...

Arlecchinu. Dvanajst minut? Če ni hujšega ...

Kuri muri, to se mi sliši pa kolikor toliko ... sprejemljivo ... To pa še prenesem ...

Ja.

Tartaglii. Skličiči komisijo ...

Ne, pusti, bom sam.

Rjove. Lamerdina!

Zberi ude ... Lamerdina ... Sestavi se ...

Bum, tras!

Poje. Heja bumbarasa! Sredi šole črna vihra ...

Sredi vihre – sprejemni izpit ...

In ... začenjamo!

Ventilatorja se zavrtita. Vetrič se bo postopoma spremenil v veter, ki bo do konca predstave samo naraščal.

DOTTORE: Pohiti! Medtem ko prihaja Lamerdina, se obrne na svata. Kdo ste pa vi štirje, če se sme vprašat?

1. SVAT *v mikrofon:* Mi smo svatje.

2. SVAT *v mikrofon:* Prihajamo na pirovanje.

1. SVAT *v mikrofon:* Mi smo ženinovi drugi.

2. SVAT *v mikrofon:* Smo ti.

1. SVAT *v mikrofon:* Ki zmerom pridejo.

Dottore ne razume, skomigne. Pride Lamerdina v novih čevljih, posutih z briljanti. Gre v popolnoma ravni črti do roba proscenija. Nekoliko pridvigne profesorsko haljo, da se čeveljci bolje vidijo.

LAMERDINA: Hvala sponzorjem in donatorjem.

Gre v ravni črti nekaj metrov nazaj in se spet vrne na rob proscenija.

LAMERDINA: Sonzorje ala torje m.

ARLECCHINO: Še devet minut in petnajst sekundic!

DOTTORE: Začenjamo!!!

Spoštovana komisija, kolega, kolegica ... končno ... po mnogih, premnogih in še bolj mnogih letih mi je v veliko čast ... in prijetno dolžnost ... ovčice moje ... da naznamim začetek in skorajšnji konec ... željno pričakovanega ...
Tuš.

... velikega sprejemnega izpita!!!

Kandidat bo izprašan iz naslednjih predmetov ...

LAMERDINA *na proscenij in nazaj*: Zorjem natorjem lala.

Ala spon don.

DOTTORE: Lamerdina ...

LAMERDINA: Počutim se ... kar nekam razpadla.

Ena taka razpadenost me daje.

Mislim, da razpadam.

Sponvazodonana ...²⁹

ARLECCHINO: Osem minut in petnajst sekund ...

DOTTORE: Naprošam kandidata, da se predstavi.

JURČEK: Ime mi je Jurček. *Sname voleneno rastafarijansko kapo, do ramen se mu vsujejo zlati lasje.*

SVATA *vzhičeno, kažeta nanj*: Jurček! Jurček! Jurček!

DOTTORE: Začenjamo ...

Ti ... Jurček ... No, pa dajva midva pogledat, kako ti kaj ...

Ah ... Tudi mene je dohitelo, nisem več, kar sem bil.

Zmanjkuje vprašanj ... in vsega ...

Razdal sem se ... Tartaglia, prijatelj, tudi ti si se razdal ...

Razdala sva se ...

TARTAGLIA: Razdala sva se ... v veter ...

DOTTORE: Ja. V veter ...

In prah ... zvezdni prah ...

ARLECCHINO *se edini zaveda, da čas teče*: Šest in petnajst.

DOTTORE *zgreši Jurčka*: Kje pa si?

JURČEK: Tukaj!

DOTTORE: Kako si že rekel, da ti je ime?

JURČEK: Jurček.

DOTTORE: No, no, no ... Jurček ...

Junček ti moj ... junaček ...

ARLECCHINO: Pet in petdeset ...

DOTTORE *Arlecchinu*: Kaj pa šteješ?

ARLECCHINO: Nič, čas se nam izteka.

Pet minut petinštirideset!

DOTTORE: Pet minut petinštirideset, pet minut petinštirideset ...

Najprej te za–j, potem pa pet minut petinštirideset.

Zagamani personal.

Pet minut petinštirideset. Blesavo ...

ARLECCHINO: Petindvajset.

DOTTORE: Kaj petindvajset?

ARLECCHINO: Sekund.

DOTTORE: Prej si rekel pet minut ...

zdaj pa petindvajset sekund.

A bi se ti rad prepiral?

TARTAGLIA *strmo gleda Arlecchina*: Dottore, pusti ga. Pijan je ...

ko cura ...

DOTTORE: Dragi prijatelj, imaš prav. Kot vedno.

Tukaj imamo važnejše reči ...

Torej ... *Jurčku*. Lej ga no ... spomnil sem se.

Ti si Jurček, kajne?

Naš kandidat.

JURČEK: Ja.

DOTTORE: Jurček, do zdaj ti je šlo ... brez napake.

Prepričal si me.

Tole vprašanje ti še dam, pa sva.

Povej ti meni ...

....

... kako dela Hamlet?

LAMERDINA: Joj, moje stopalo!

DOTTORE: Ti je kdo stopil na nožico, Lamerdina?

LAMERDINA: V zadnjem trenutku sem ga še zadržala.

Ampak rama mi pa beži.

ARLECCHINO: Štiri sedemintrideset ...

DOTTORE: Drži se, Lamerdina, ni nas več dosti stare šole. Če mi razpadeš sredi izpita, te bom pogrešal ... Si mi šla na živce, ampak te bom pogrešal ... Poljubi jo, Tartaglia ...

TARTAGLIA: Poljubi ti mene, prijatelj ... sem gor!

Gesta, seveda, na rit.

LAMERDINA *se drži za stopalo, suva z ramo*: Dottore, Hamleta ni v našem učnem načrtu! Hamlet je {na filofaksu}.

On ni naš!

DOTTORE: Ko jaz tako rečem, je tudi Hamlet naš.

Jaz sem Hamlet! Ti, Lamerdina, si Hamlet!

Pokaže na Jurčka. On je Hamlet!

Vse, kar bo odpadlo, kar ne bo prišlo noter ... ne danes ... ne jutri ... ne nikoli več ... *Pijano zamahne proti publiki.*

Jurčku. No, kako dela Hamlet?

Jurček stopi korak naprej proti publiki. Roke ob telesu, kot šolar. Poklon. Zajame sapo. Spusti sapo. Spet zajame sapo. Poskuša izgovoriti, vendar ne pride čez prvi zlog oziroma soglasnik.

JURČEK: B ... b ...

Bi ... bit ...

Zajame in izpusti sapo, se koncentrira.

ARLECCHINO *potrto*: Tri minute petinpetdeset.

Jurček spet zajame in izpusti sapo, se koncentrira. Izgovarja z vedno večjim naporom.

JURČEK: B ... b ...

Bi ... bi ...

Da bi ga podprla, mu svata zelo rahlo, ritmično aplavdirata. Jurčku popusti ena noga, pade na koleno.

JURČEK: B ... b ...

B ... biti ali n ... n ...

Zvrne se po tleh, kjer ga premetavajo divji krči, kot bi imel napad.

JURČEK *hrope, grgra*: B ... b ...

B ... bi ... *Odneha.*

V tišini ga obkrožijo in si ga ogledujejo. Na oder pride Colombina. Z razširjenima rokama se vrti, poplesuje, poje.

COLOMBINA *poje*: Arlecchino je hudič ...

je hudič, je hudič ...

Arlecchino je hudič,

je hudič, je hudič ...

Obstane blizu Jurčka, strmi vanj.

Joj, kako luštkan.

Saj ti si pa luštkan.

ARLECCHINO *pobere Jurčka*: Tri minute nič nič.

Dve devetinpetdeset ...

TARTAGLIA *zaprepaden boža Jurčkove zlate lase*: Božansko,

prijatelj ... božansko ...

DOTTORE: Pulcinella, prekini svatbena opravila! Nemudoma!

In piši!

Piši, Pullcinella!

*Pomigne svatoma, ki z roba odra v diru prineseta črn pisalnik,
na katerem so listi papirja, črnilnik z gosjim peresom in telefon.*

DOTTORE: Piši, Pulcinella, piši!

Ni mogoče, ampak je. Kar ni, to je!

Jurček ...

Tuš, veliki orkester.

... je sprejet!

Pulcinella piše.

SVATA: Je sprejet!!

DOTTORE: Zdaj pa ti, Lamerdina! Izkaži se!

LAMERDINA: Moja noga! Leti mi v nebo!

Adijo noga! Kam, komolec? Počakaj!

Udi, stojte, praznujte z mano!

Pri meni je on!

Junak!

V teminah noči!

Nad brezni razpada je on!

SVATA: On je on!!

Bobni, stopnjevanje.

LAMERDINA: Diplomiral!!

SVATA: Je diplomiral!

DOTTORE: Piši, Pullcinella.

Piši:

Ta fant ... to zlato ... to čisto zlato ...

ki je v hipu ... preskočil leta ... svetlobna leta ...

... priletel kot komet iz vesolja ...

SVATA: Kot komet iz vesolja ...

Tuš.

DOTTORE: In doktoriral!!!

VSI: Je doktoriral! Hura! Hura! Hura!

Pokrivala letijo v zrak. Nihče jih ne bo pobiral.

COLOMBINA *ga zaljubljeno gleda*: Kako lepo.

Na isto noč kot jaz.

ARLECCHINO *potrto*: Dve minuti štiri, dve tri, dve dve ...

JURČEK: Prelestna Colombina!

Jo prime za roko in jo odvede na rob proscenija. Poklekne na eno nogo, hiti.

Od trenutka, ko sem te prvič uzrl pred natančno dvema urama, petindvajsetimi minutami in osmimi sekundami, te ljubim. Manj kot dve minuti imava, zato bom hiter. Naj te ne zavede to, čemur si bila priča. Začel sem kot ubog ničé, ljubezen do tebe pa me je navdala z močjo in domiselnostjo. Naredil sem vse, kar sem moral, celo doktorat, ker sem vedel, da mi samo on odpre pot do tvojega srca. Prosim te, daj mi svojo roko, samo s tabo se želim ljubiti in se mikastiti do konca dni.

COLOMBINA: Ena sama noč in vse moje sanje uresničene.

Kar je bilo, se pogreza!

Izpod stropa se mimo lune proti tlom spušča oblak z napisom:
KAR JE BILO.

O, dragi, kako se bova lasala, kako kobacala!

Na sto načinov te bom ljubila, na tisoč načinov varala!

Vzamem te za moža!

Oba na kolenih, se nagneta drug proti drugemu, okamenita, umreta.

SVATA: Hura! Hura! Hura!

DOTTORE: Dvojna poroka!

PULCINELLA: In dvojna sreča!

SVATJE: Hura! Dvojna sreča!

ARLECCHINO: ... triintrideset ... dvaintrideset ...
enaintrideset ...

....

devetindvajset ...

DOTTORE: Piši, ti samo piši, Pulcinella ...

PULCINELLA: Pišem!

Brighella skoči na senat, nastopi Pantalone, ki maha z mošnjo.

PANTALONE: O mila mladost! O čarna lepota!

Vsi smo v špilu! Vsi v pesmi! In plesu!

Noga, taca, šapa, kopito: udari ob tla!

Vsi zatopotajo.

K vragu sodišče! Odstopam od tožbe!

Tukaj, ta mošnjiček! Tristo cekinov!

Vse svoje bogastvo dam! Za doto!

Udari ob tla!

Vrže mošnjiček proti Jurčku in Colombini. Mošnjiček trešči ob tla, izpod stropa se vsuje svetleč dež. Topotajo z nogami ob tla.

ARLECCHINO: Osemnajst ... sedemnajst ... šestnajst ...

VSI: Petnajst ... štirinajst ... trinajst ...

DOTTORE: Tartaglia, dragi prijatelj ...

TARTAGLIA: Božansko ... to morava ponovit ... božansko ...

PANTALONE *Jurčku in Colombini*: In zdaj vaju prosim, da mi
odpustita ...

SVATA: Da mu odpustita! *Na publiko*. Da nam odpustite!

VSI *na publiko*: Da nam odpustite ...

TARTAGLIA: Odpustit ... brez pardona – cel škvadron!

Veličastna kretnja opiše oder in avditorij. Dottore, ugašam!

Sesa me vase ... Brezno ...

Si trga masko in se mrtev zvrne k Jurčku in Colombini.

ARLECCHINO: sedem ... šest ... pet ...

VSI *Pulcinelli*: Piši! O, piši!

PULCINELLA: Kje je žig?!

....

Kje je žig?!!!

ARLECCHINO: Tri ... dve ...

BRIGHELLA skoči s senata na oder: Tukaj!

V dvignjeni roki drži žig. Ura bije. Dvanajst udarcev. Ob prvem udarcu se začne Brighellin tek proti mizi. Teče v upočasnjenem gibanju, med bliski stroboskopa. Ob devetem udarcu mu naproti plane Pulcinella.

PULCINELLA: Kolo časa, obstani!

Bitje obstane. Močan veter.

Stegne roki proti Brighelli, viharno.

V dobrem!

BRIGHELLA ga pogleda, hladnokrvno, mrzlo: In v zlu.

Bitje se nadaljuje. Zadnji trije udarci. Natančno ob koncu zadnjega udarca Brighella udari žig na papir, se zruši, mrtev obleži čez pisalnik. Vse zastane. Dottore stopi k mizici, dvigne slušalko. Odvrta številko. Spregovori, še vedno mačkasto, malce tečno in pijano.

DOTTORE: {Papič}!

Pogoji izpolnjeni.

Akademija ... gre naprej³⁰.

Luč ugasne. Zasliši se tiho hihitanje, ki se mu pritakne hehetanje, preglasi ju hohotanje, z vseh strani se pridružijo smehi, ki naraščajo v krohote. Neznanski hrušč in trušč, kriki, vrtinec. Ko se čez nekaj sekund luč spet prižge, so demoni izginili.

Čez prazen oder pride Fanči z vedrom in metlo. Odloži vedro in začne pomivati tla. Požvižgava si Colombinino popevčico: Arlecchino je hudič, je hudič, je hudič ...

30 Koliko opomb še, ki ne bodo videle tiska! Npr. tista o treh nastopacih, ki se znajo – za dostojno rentico – kot čisto pravi rimski *ioculatores* povzpeti na oder, spustiti hlače, kazati anus in se trebiti vsem na očeh (v novodobni variaciji rimskega performansa: na svoje in tuje ime); pa o neki določeni “stroki”, ki – za primerno sinekurico – ta svinjski mehur debilno napihuje in se z njim obsceno žoga – zraven pa skromno varuje nadarbine. Pa o klapi rokomavhov, ki je na gorenjskem semnju okradla igrico, ki sledi. Koliko doktorjev in koliko profesorjev umetnosti ne bo omenjenih! Ker se stran tukaj pač konča.